

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Навчально-науковий Інститут сучасного мистецтва
Кафедра режисури та акторської майстерності
імені народної артистки України Лариси Хоролець

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр

на тему:

**«Особливості музично-пластичної режисури в дитячих театральних
колективах»**

Виконала студентка II курсу
групи МСМ 11-23з
спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»
Нікітченко Марина Костянтинівна

Науковий керівник:
Доктор філософії, професор НАКККіМ,
кандидат культурології, професор кафедри
режисури та акторської майстерності імені
народної артистки України Лариси
Хоролець, заслужений працівник культури
України Матушенко Валерій Борисович

Рецензент:
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри мистецтв ПВНЗ

«Київський університет культури»

Сорока Іван Іванович

Допустити до захисту
Протокол засідання кафедри
№ ___ від «___» _____ 2024 р.
Завідувач кафедри
_____ проф. Гирич В. С.

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. НАУКОВО–ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МУЗИЧНО–ПЛАСТИЧНОЇ РЕЖИСУРИ В ДИТЯЧОМУ ТЕАТРІ.....	6
1.1. Поняття та сутність музично–пластичної режисури.....	6
1.2. Історія розвитку музично–пластичної режисури в дитячому театрі.....	15
1.3. Теоретичні засади музично–пластичної режисури.....	23
1.4. Класифікація засобів музично–пластичної режисури.....	28
РОЗДІЛ II. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДИТЯЧОМУ ТЕАТРІ «ЗОЛОТИЙ КЛЮЧИК» (ДНІПРО) З ТОЧКИ ЗОРУ МУЗИЧНО–ПЛАСТИЧНОЇ РЕЖИСУРИ.....	32
2.1. Характеристика дитячого театру «Золотий Ключик».....	32
2.2. Аналіз музично–пластичних рішень у постановках театру «Золотий Ключик».....	38
2.3. Методика роботи режисера з музично–пластичною виразністю акторів....	44
2.4. Вплив музично–пластичної режисури на творчий розвиток дітей.....	49
2.5. Проблеми розвитку музично–пластичної режисури в театрі «Золотий Ключик».....	55
РОЗДІЛ III. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МУЗИЧНО–ПЛАСТИЧНОЇ РЕЖИСУРИ В ДИТЯЧОМУ ТЕАТРІ.....	62
3.1. Вплив методик роботи режисера на музично–пластичну виразність акторів.....	62
3.2. Методики використання музично–пластичних засобів у постановках дитячих вистав.....	67
3.3. Методики співпраці режисера з хореографом та композитором.....	74
3.4. Перспективи розвитку музично–пластичної режисури в дитячому театрі.....	82
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	92
ДОДАТКИ.....	98

ВСТУП

Дитячий театр завжди відігравав важливу роль у формуванні та розвитку молодих особистостей, відкриваючи перед ними світ мистецтва та культури через сценічне мистецтво. Останні десятиліття стали періодом інтенсивного розвитку теорій і практики музично–пластичної режисури в дитячих театральних колективах. Ця галузь об'єднує в собі дисциплінарний підхід до постановки вистав, де музика, танець, міміка, акторська гра та сценографія поєднуються для створення цілісного художнього образу.

Музично–пластична режисура в дитячих театральних колективах є особливо важливою не лише через свої художні досягнення, але й через соціально–виховний вплив на молоде покоління. Вона дозволяє дітям не лише виразно та творчо проявляти себе на сцені, але й виховує в них культуру співпраці, самовираження та артистичного мислення.

Актуальність теми полягає в тому, що сучасне суспільство ставить перед дитячими театральними колективами нові завдання і виклики. Зростання інтересу дітей до театального мистецтва та потреба у їхньому комплексному культурному розвитку потребують від режисерів нових підходів і методик. Музично–пластична режисура виявляється важливим інструментом виховання і творчого розвитку молодого покоління, сприяючи не лише формуванню артистичних навичок, але й розвитку креативного мислення, емоційного і соціального інтелекту. Використання цієї методики дозволяє інтегрувати різні види мистецтва та підходів до навчання, що актуально у контексті сучасних освітніх і культурних тенденцій.

Питання, пов'язані з особливостями роботи режисерів театральних колективів, є предметом інтересу таких науковців і режисерів, як Т. Борисова, Л. Лимаренко, Б. Шарварко, В. Холоденко, Д. Іванов, О. Островерх, В. Василько, В. Кісін, Г. Костюшко, М. Крипчук, Л. Макаренко, В. Міз'як, В. Цветков та інших дослідників.

Мета дослідження полягає в аналізі та систематизації особливостей музично–пластичної режисури в дитячому театрі «Золотий Ключик», вивченні методів та технік режисерської роботи. Дослідження спрямоване на розкриття творчих стратегій театральних майстрів, які працюють з дітьми, з метою розуміння та оцінки ефективності їхньої режисерської практики.

Основні завдання:

1. Розглянути науково–теоретичні основи музично–пластичної режисури в дитячому театрі;
2. Охарактеризувати дитячий театр «Золотий Ключик»;
3. Проаналізувати музично–пластичні рішення у постановках театру «Золотий Ключик»;
4. Проаналізувати методику роботи режисера з музично–пластичною виразністю акторів;
5. Дослідити вплив участі у виставах театру на творчий розвиток дітей;
6. Визначити основні проблеми, з якими зіштовхується театр у роботі з музично–пластичною режисурою, та запропонувати шляхи їх вирішення;
7. Дослідити сучасні тенденції розвитку музично–пластичної режисури в дитячому театрі.

Об'єктом дослідження є музично–пластична режисура.

Предмет дослідження: особливості музично–пластичної режисури на прикладі дитячого театру «Золотий Ключик», зокрема, методи та прийоми режисерської роботи, використання музичних і пластичних елементів у постановках.

Методологія дослідження ґрунтується на використанні наукових підходів, що включають культурологічний аналіз для розуміння культурних контекстів дитячих театрів, історичний огляд для вивчення розвитку музично–пластичної режисури, а також емпіричні методи, які включають спостереження та аналіз документів для збору даних про діяльність театру «Золотий Ключик» з використанням музично–пластичної режисури.

Наукова новизна даної дипломної роботи полягає у комплексному аналізі музично–пластичної режисури в контексті дитячих театральних колективів, з особливим акцентом на дослідженні діяльності театру «Золотий Ключик» у місті Дніпро. Робота розглядає еволюцію цього виду режисури, класифікацію засобів і їх вплив на творчий розвиток дітей, враховуючи сучасні тенденції у використанні новітніх технологій.

Практична значимість дослідження полягає в покращенні якості театральних вистав дитячих колективів через більше глибоке розуміння і застосування музично–пластичної режисури, сприяючи розвитку нових методик роботи з акторами та засобів виразності на сцені та підвищенню їхнього емоційного й творчого впливу.

Апробація результатів дослідження. Матеріали даного дослідження були виголошені автором у виступах на наукових конференціях та круглих столах:

1. Виступ 15 травня 2024 року на Круглому столі кафедри режисури та акторської майстерності імені народної артистки України Лариси Хоролець в рамках проведення тижня днів науки в НАКККіМ на тему : «Наукові підходи підготовки творчих кадрів в умовах сучасного мистецького ринку праці».
2. Виступ 6 червня 2024 р. на на ІХ науково-практичній конференції «Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі» з доповіддю «Хореографія в дитячому музичному театрі».
3. Виступ 7.11.2024 р. на VIII Всеукраїнській науковій конференції молодих вчених, аспірантів та магістрантів «Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір» з доповіддю «Перспективи розвитку музично-пластичної режисури в дитячому театрі».
4. Виступ 12.12.2024 р. на XIV Міжнародній науково-практичній конференції «Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: партнерство, моделі, напрями, стратегії» з доповіддю : «Проблеми та перспективи розвитку музично–пластичної режисури в театрі «Золотий Ключик».

Структура роботи. Дипломна робота загальним обсягом 110 сторінок складається зі вступу, трьох розділів, 13 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (52 позиції) та 13 додатків, що ілюструють викладений матеріал, основного матеріалу 91 сторінка.

РОЗДІЛ I. НАУКОВО–ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МУЗИЧНО–ПЛАСТИЧНОЇ РЕЖИСУРИ В ДИТЯЧОМУ ТЕАТРИ

1.1. Поняття та сутність музично–пластичної режисури

Театральне мистецтво – це унікальний вид мистецтва, що поєднує в собі елементи драматургії, музики, хореографії, архітектури та декораційного мистецтва. Воно є синтетичним за своєю формою і синкретичним за змістом, де основний акцент робиться на акторській дії, яка виступає як носій сюжету та художніх ідей. За словами французького поета Гійома Аполлінера: «...театральне мистецтво має діалектичний характер і його метою є висвітлення важливих життєвих питань, що пробуджують інтерес глядача та змушують його задуматися про рішення цих питань [29, 19]».

Музично–пластична режисура є однією з важливих складових сучасного театального мистецтва, що передбачає синтез музики та пластики (руху) для створення цілісних сценічних творів. Цей напрямок особливо важливий у дитячому театрі, де емоційна виразність та візуальна привабливість відіграють ключову роль у залученні та утриманні уваги юної аудиторії.

Основні елементи музично–пластичної режисури включають:

- Музику: використання музичних творів для підсилення емоційного впливу, створення настрою та ритмічної структури вистави;
- Пластику: використання танцю, пантоміми, жестів та інших форм руху для вираження емоцій, розвитку сюжету та характерів персонажів;
- Сценографію та костюми: візуальні елементи, що доповнюють музично–пластичну виставу, створюючи атмосферу та підкреслюючи характерні риси персонажів [33].

Музично–пластична режисура є потужним засобом вираження, що дозволяє досягти високого рівня емоційної виразності та естетичної привабливості. Синергетичний ефект, що виникає від поєднання музики та

пластики, дозволяє створювати багатовимірні, емоційно насичені твори, які залишають глибоке враження у глядачів [33].

Особливу роль музично–пластична режисура відіграє в дитячому театрі. Діти, як глядачі, більш схильні до сприйняття візуальної та музичної інформації, ніж до складних вербальних конструкцій. Тому поєднання музики та пластики дозволяє створювати зрозумілі та емоційно насичені вистави, що сприяють розвитку дитячої уяви, емпатії та естетичного смаку.

За словами Гійома Аполлінера: «...театральне мистецтво повинне постійно еволюціонувати, експериментувати та виходити за межі традиційних форм». Це особливо важливо в контексті дитячого театру, де нові форми вираження можуть допомогти краще зрозуміти потреби та інтереси юної аудиторії [29, 23]».

Музично–пластична режисура в дитячому театрі є не лише засобом художнього вираження, але й важливим інструментом педагогічного впливу, що сприяє всебічному розвитку дитини.

Як і в театрі Гійома Аполлінера, сучасний театр характеризується експериментальністю, здатністю здивувати глядача, використанням символіки замість імітації, підсиленням ілюзії та впливом через розвагу. Театральні засоби служать високим цілям театрального мистецтва, прагнучи досягти глибокого емоційного та інтелектуального впливу на глядача. Сучасний театр постійно шукає нові форми та методи вираження, щоб максимально виявити свою специфічну театральну природу [29, 31].

Взаємини між театром та режисером, особливо протягом ХХ століття, зазнали значних змін. Сучасний театр прагне до максимальної самостійності та виявлення своєї унікальної природи. Новий сценічний синтез, який розвивався театральною режисурою у 1900–1930–х роках, заклав основу для становлення режисури як самостійного мистецтва з індивідуальною художньою цінністю. Це призвело до формування міжвидової форми режисерської драматургії, яка дозволяє більш глибоко досліджувати і виражати художні ідеї та концепції [40, 43].

У теорії театральної режисури природа та значення задуму розглядаються як невід'ємна складова процесу створення вистави та професійної творчої діяльності режисера. Завдяки цілісності задуму, перш за все, проявляється творчий характер режисури та її самостійність як унікальної міжвидової форми театального мистецтва [47, 17].

Задум у музично–пластичній режисурі відіграє ключову роль, оскільки він визначає концепцію та основні художні засоби, що будуть використовуватися у виставі. В. Мізяк акцентує на необхідності пошуку сучасними мистецтвознавцями альтернативних підходів до аналізу та осмислення режисерського мистецтва, враховуючи зміни парадигм у науковому вимірі початку XXI ст. Дослідник підкреслює, що «сучасна театральна практика потребує філософського, семіотичного, антропологічного, соціально–психологічного та герменевтичного підходів до свого вивчення[31, 14]».

Режисерське мистецтво як об'єкт дослідження допомагає розширити горизонти сучасного театрознавства. Пошуки та експерименти режисерів на різних етапах історії українського театру відображали складну взаємодію мистецького та суспільно–політичного розвитку, а також різноманітність взаємовпливу соціокультурних реалій, тематичних, стильових та жанрових пошуків театральних митець.

У дитячому театрі музично–пластична режисура набуває особливої важливості. Діти, як аудиторія, потребують виразних і зрозумілих засобів художнього вираження. Музика та пластика, поєднані у виставі, дозволяють створити емоційно насичені та захоплюючі сцени, що сприяють розвитку уяви, естетичного смаку та емоційного інтелекту у дітей.

Особливістю музично–пластичної режисури у дитячому театрі є її здатність трансформувати складні сюжети та ідеї у прості та зрозумілі для дітей форми. За допомогою музики та руху можна ефективно передавати емоції та характер персонажів, створювати атмосферу та підкреслювати ключові моменти сюжету. Це сприяє не лише розвазі, але й освітньому та виховному впливу на юну аудиторію [31].

Сучасний дитячий театр повинен постійно експериментувати з новими формами та методами музично–пластичної режисури, враховуючи змінні потреби та інтереси дітей. Це дозволяє створювати цікаві та інноваційні вистави, що залишають незабутні враження та сприяють всебічному розвитку дітей.

Театральна режисура відрізняється високою динамічністю у формуванні пластичних рішень і художніх образів. Це вимагає використання методів, спрямованих на пластичне осмислення сюжету вистави, технологій створення образно–пластичних концепцій, розвитку пластичної культури та чіткого визначення художніх орієнтирів у хореографічних та пластичних компонентах.

О.Островерх, український театрознавець, акцентує увагу на різноманітних процесах, що відбуваються у сучасному українському театрі. Він виділяє два полюси цих процесів: «театр «традиційного» стилю, що орієнтується на «театр імітації», і «новий» театр, який претендує на «театр безпосереднього впливу» [35, 41]». Аналіз вистав «нового» театру, де використовуються нетрадиційні критерії, категорії і засоби виразності, стикається з труднощами через застарілі методи дослідження. Особливу складність представляє семантика та природа впливу предметно–пластичного середовища «нового» театру (багатовимірний простір), яка значно відрізняється від «традиційного» (тримірний простір) [35, 45].

Розуміння та осмислення унікального способу взаємодії людини зі світом через театральне мистецтво, аналіз та уточнення понять, що відображають найважливіші якості об'єктів і явищ, є ключовим завданням, яке вирішується шляхом систематизації дослідження від абстрактного до конкретного.

У науковій літературі термін «пластичність» спочатку використовувався в класичній естетиці та романтиці, які надали йому універсальне значення, включаючи його у художній простір різних художніх форм. Пластичність є основним принципом у структурі художньої свідомості, що визначає формування реальних художніх творів [32, 44].

Пластична режисура означає використання музично–пластичного підходу для аналізу драматургії та створення сенсової композиції постановки. Вона також включає в себе формування синтетичного актора, майстерність побудови масових сцен та використання пластичної виразності актора, який створює роль та образ постановки в цілому.

У цій концепції пластична режисура розглядається як динамічна структура, де кожен елемент має своє індивідуальне місце та роль у взаємодії з іншими складовими частинами вистави. Вона передбачає пріоритет візуально–тілесного підходу на всіх етапах постановки вистави, що робить її ключовим елементом в передачі режисерської концепції в українському сучасному театральному мистецтві [33].

Музична складова і вміння працювати з хореографічними формами виявляються надзвичайно важливими аспектами театральної режисури. Вистава повинна мати чітко вибудовану сценічну дію, де пластика актора гармонійно поєднується з музичним супроводом в ритмічному і руховому вимірах.

Протягом багатьох століть еволюції театральне мистецтво інтегрувало елементи різних видів і підвидів мистецтва у всій їхній різноманітності стилів, естетичних і тілесних засобів виразності. Артистична пластика завжди залишалася ключовим елементом в складному контексті його розвитку, визначаючи у театральній режисурі узгодженість, гармонію і обґрунтованість рухів і жестів актора.

Сучасні дослідники, такі як Д. Іванов та В. Холоденко, акцентують увагу на тому, що проблема виразності становить одну з ключових проблем філософії мистецтва. «Виразність слід розглядати як загальну філософську категорію, оскільки її специфічна риса полягає у виявленні ступеня людського взаємодії з світом[22, 94]».

У контексті режисерської діяльності, пластична виразність представляє собою одну з ключових характеристик художнього образу в театральних постановках. Вона полягає у відтворенні сенсового змісту через чуттєві форми, що спричиняють в глядачів відчуття насолоди від сприйняття цілісної та єдиної

художньої композиції. Таким чином, пластична виразність в театрі може розглядатися як специфічні методи творення образності, які сприяють виразності мови сцени і загальному враженню від твору у глядача [22, 95].

Цей аспект включає в себе комплекс спеціальних навичок і вмінь актора, які допомагають у художньому втіленні образу. Він має два аспекти: фізичний (тілесний, що базується на драматургічному розвитку змісту сцени, де актор створює логічне пластичне рішення образу персонажа) і психічний (емоційно-чуттєвий, що вирішує сенсові, тематичні та естетичні завдання).

Акторська пластична лексика представляє собою унікальну художню систему, що розвивається за впливом двох взаємопов'язаних процесів – сенсоутворення та формоутворення. Сенсове значення акторської пластичної виразності включає в себе індивідуальні значущість виразних тілесних рухів, а також універсальні концепції тілесності в культурному контексті. Сенсоутворення включає пластичні мотиви – природні та умовні рухи, які сприяють чіткішому усвідомленню багатогранної структури мови театральної постановки [24, 78].

Дослідження показало, що канонічні ознаки акторської пластики виражаються через:

- тип театральної лексики (сценічна мова);
- тип дії (образ);
- тип реакції (тілесний рух);
- жести (рухи рук актора);
- міміку (вираз обличчя актора);
- поведінковий контекст (майстерність актора) [24, 83].

У загальній теорії мистецтва на початку ХХ століття виникло уявлення про лінію як символічний елемент, що відображає різні способи взаємодії об'єкта з простором, через свою умовність. Це поняття також пов'язане з жестом – рухом тіла, чиє змістове значення виражається зовнішньою формою, малюнком або лінійним контуром.

Пластичне оформлення вистави формується під час постійного взаємодії акторів з візуальним середовищем сцени та загальною атмосферою вистави. Композиційні аспекти вистави знаходяться у постійному динамічному розвитку, адаптуючись до звуко–музичного супроводу та сюжетно–драматичного розвитку сценічного твору. Мистецтво театральної режисури відрізняється застосуванням загальних законів композиції, які є характерними для всіх видів мистецтва, а також унікальними режисерськими прийомами композиції.

У композиції вистави діють закони контрасту, повтору і варіації (модуляції), які в пластичній формі виражаються через художньо організовані дії, що розвиваються в часі і просторі. Взаємне розташування цих елементів створює композиційну єдність сценічного твору, надаючи їм змістову форму. Композиція вистави, подібно до композиції окремої драматичної сцени, є процесом змін частин форми, який розвивається в часі. Таким чином, акцент на рухливість і зміна композиції стає важливим, оскільки термін «дієвість» відноситься не лише до мізансцени, де актори взаємодіють з глядачами [6, 41].

Надзвичайно важливими аспектами пластичної форми сценічної дії є мізансценічний малюнок і темпо–ритмічна структура, оскільки стильові, жанрові і інші характеристики форми виражаються через них і не можуть бути виражені іншими способами.

Жанр вистави, який прямо пов'язаний з особистим стилем режисера, визначається його художніми позиціями та творчою індивідуальністю. Виразність і естетична завершеність пластичної композиції вистави досягаються завдяки успішно відібраному пластичному мотиву, що має багатий асоціативний зміст (наприклад, дух історичної епохи або метафоричне вираження певної ідеї) [6, 73].

Пластична режисура передбачає особливе сприйняття людини у сфері пластичних відчуттів, а творчість режисера визначається рівнем розвитку його пластичної уяви. Пластична уява – це здатність уяви перетворювати зароджені думки в пластично втілені образи, які організовані в часі та просторі. Це

виявляється в загальній композиційно–динамічній структурі вистави, пластичному відтворенні персонажів і мізансценічній лексичі, які є найбільш наочними виявами творчого стилю режисера. Пластична уява містить відбиток усієї людської біографії режисера, його життєвого досвіду та позатеатральних вражень і може «переробляти», тобто перетворювати несподівані матеріали у пластичний образ [33].

Музично–пластична режисура в дитячому театрі є складною та багатогранною сферою, що поєднує в собі різні елементи сценічного мистецтва. Вона базується на принципах пластичної культури та художнього осмислення сюжету постановки, де велике значення надається візуально–тілесному підходу та використанню пластичних рішень для створення художніх образів. Пластична виразність актора є основним елементом, що втілюється через комбінацію моторних і психічних аспектів. Моторний аспект включає в себе драматургічний розвиток, що визначає логіку пластичних рішень, тоді як психічний аспект спрямований на чуттєво–емоційне вирішення тематичних та естетичних завдань.

Пластична лексика актора розвивається через взаємодію сенсо– та формотворення, де індивідуальна значущість виразних рухів тіла поєднується з універсальним сенсом тілесності в культурі. Знакові елементи пластики виражаються через типи дій та реакцій актора, його жести, міміку та поведінковий текст. Пластичне рішення вистави формується у взаємодії акторів із предметним світом сцени та звуко–музичним ладом, що разом з драматургічним розвитком утворює композиційну єдність [33].

Застосування законів композиції, таких як контраст, повтор та варіація, сприяє створенню динамічної та осмисленої форми вистави. Мізансценічний малюнок і темпоритмічна структура є ключовими аспектами, що визначають стильові та жанрові ознаки форми. Пластична режисура передбачає наявність особливої творчої уяви режисера, здатної перетворювати думки в пластично оформлені образи, що відображають його життєвий досвід та художні позиції [33].

Музично–пластична режисура в дитячому театрі є унікальною сферою, що поєднує в собі різноманітні елементи сценічного мистецтва, спрямовані на створення візуально–тілесних образів, що гармонійно поєднуються з музичним матеріалом та драматургічним змістом.

1.2. Історія розвитку музично–пластичної режисури в дитячому театрі

Музично–пластична режисура, як метод постановки вистав, не завжди носила цю назву. Протягом історії вона еволюціонувала та мала різні позначення, які відображали її особливості та зв'язок з тогочасними театральними течіями:

– Хореографічна постановка: Цей термін використовувався в ХІХ столітті, коли музика та танець відігравали важливу роль у виставах, але не були єдиними засобами виразності. Хореографія часто виступала як допоміжний елемент, доповнюючи драматичний сюжет і допомагаючи краще передати емоції персонажів;

– Ритмічна режисура: З'явившись на початку ХХ століття, цей термін підкреслював важливість ритму в музично–пластичних виставах. Використання ритмічних елементів дозволяло створювати динамічні та енергійні сцени, які захоплювали глядачів і робили вистави більш виразними;

– Біомеханічна режисура: Термін, введений Лесем Курбасом, стосувався вистав, створених за принципами біомеханіки, яка вивчає рухи людського тіла. Цей підхід дозволяв створювати надзвичайно пластичні й експресивні вистави, де фізична дія була основним засобом виразності;

– Експресіоністська режисура: У 1920–х роках цей термін використовувався для позначення вистав, які використовували музику та танець для вираження емоцій та почуттів. Експресіоністські вистави характеризувалися інтенсивністю емоційних переживань і нестандартними художніми рішеннями [40, 16].

Термін «музично–пластична режисура» остаточно закріпився в середині ХХ століття. Він чітко описує суть цього методу, який поєднує музику, пластику та інші засоби виразності для створення цілісного художнього образу [40, 24].

Музично–пластична режисура в дитячому театрі виникає на основі давніх народних традицій і відображає довгий шлях еволюції від народних ігор та обрядів до сучасного мистецтва сцени. Започаткована ще в XIX столітті, ця форма мистецтва невпинно збагачувалася й розвивалася, інтегруючи музику, рух та слово в єдиний художній висловлювання.

Перші прояви музично–пластичної режисури в дитячому театрі були пов'язані з традиціями народної культури. В Україні, як і в багатьох інших країнах, народні ігри та обряди відігравали ключову роль у вихованні дітей та формуванні художнього смаку. Музика, яка завжди була важливою частиною народних свят та обрядів, природно поєднувалася з рухом і виконавською майстерністю, що відтворювалися дитячими колективами [29, 62].

У другій половині XIX століття з'являються перші дитячі театри, які активно використовують музично–пластичні елементи. Вони стали платформою для перетворення традиційних народних обрядів у виставкову форму, де музика, танець та акторська гра об'єдналися в єдиний артистичний висловлювання. Особливу увагу приділялося розвитку пластичної виразності акторів, що вимагало поєднання моторних і психічних аспектів у створенні образів [29, 63].

У XX столітті музично–пластична режисура в українському дитячому театрі отримала значний імпульс до розвитку, завдяки новим театральним теоріям та практикам, а також активному розвитку дитячої драматургії. Особливе місце в цьому процесі займали видатні українські театральні діячі, які вплинули на формування сучасного обличчя музично–пластичної режисури, зокрема Лесь Курбас [29, 63].

Лесь Курбас, видатний режисер та теоретик театру, відіграв значну роль у розвитку української театральної культури в першій половині XX століття. Його творчий шлях був пов'язаний з активним експериментуванням у сфері театрального мистецтва, зокрема у сфері музично–пластичної режисури. Курбас не лише впроваджував нові методи виставочного мистецтва, але й

революціонував сприйняття музики та танцю як необхідних складових частин театрального виразу [35, 45].

У своїх постановках для дітей Лесь Курбас використовував музику та танець не просто як супровідні елементи, а як важливі засоби виразності, що доповнювали акторську гру і допомагали виражати глибші емоції та ідеї. Він активно експериментував з пластикою та ритмікою акторської гри, створюючи нові форми художнього виразу, які стали визначальними для подальшого розвитку музично–пластичної режисури не лише в Україні, а й у світі [35, 46].

Досягнення Леся Курбаса і його колег стали фундаментом для подальшого розвитку музично–пластичної режисури в українському дитячому театрі. Сучасні режисери і теоретики продовжують використовувати й розвивати ті теоретичні засади і творчі практики, які були закладені у минулому столітті. Впровадження новітніх технологій і сучасних методик надає нових можливостей для творчості і вираження, але основні принципи взаємодії музики, руху та акторської майстерності залишаються незмінними [51].

Перший український професійний театр для дітей виник у березні 1920 року в Харкові під назвою «Театр казки». Це значна подія в історії української культурної сцени, оскільки цей театр став першим професійним драматичним театром для дітей на пострадянському просторі. Спершу театр виступав як авангардний і експериментальний проєкт, вплив на який мали інші художні колективи того часу, зокрема театр «Березіль» [43, 48].

У своїй діяльності «Театр казки» активно використовував методику експериментального театру, де вистави створювались з урахуванням особливостей сприйняття дітьми. Створення ігрових і театральних пісень для дітей сприяло розвитку музично–пластичної режисури, яка поєднувала в собі музичні та пластичні елементи для створення цілісних художніх образів.

У 1923 році «Театр казки» став Першим державним театром для дітей і отримав назву Харківський театр юного глядача. Протягом наступних років театр активно розвивався, але під час Другої світової війни був змушений

евакуюватись із Харкова до Львова. Після війни театр став постійно працюючим у Львові, продовжуючи свою творчу діяльність у нових умовах [43, 49].

Одним із символів української сцени для дітей є Київський академічний театр юного глядача, заснований у 1924 році на Липках. Протягом довгого періоду, з 1920–х до 1980–х років, дитячий театр розвивався, переважно як педагогічний феномен, спрямований на виховання та освіту молодого глядача. З кінця 1980–х років відбувається активізація дитячих театральних ініціатив, спрямованих на збагачення естетичного досвіду дітей через театральне мистецтво. Нові дитячі театри починають розглядатися як мистецькі та естетичні явища, що сприяє підвищенню їхнього значення в культурному житті країни [43, 50].

На сучасному етапі в Україні існує значна кількість дитячих театральних студій, які сприяють розвитку акторської майстерності та формуванню естетичного смаку у дітей. Вони відіграють важливу роль у культурному розвитку молодого покоління, сприяючи формуванню критичного мислення та громадянської позиції серед дітей та молоді.

Історія розвитку музично–пластичної режисури в українському дитячому театрі свідчить про значний внесок цього напрямку у формування культурного обличчя країни. Ініціативи та досягнення у цій галузі підтримуються різними організаціями, що активно працюють над розвитком мистецької освіти та культурних цінностей серед дітей і юнацтва України.

Історія розвитку музично–пластичної режисури в українському дитячому театрі свідчить про постійну творчу еволюцію цієї форми мистецтва, від народних традицій до сучасних експериментів і технологій. Важливу роль у цьому процесі відіграли теоретики і практики, серед яких особливе місце належить Лесю Курбасу, чий вплив надалі суттєво відбивається на розвиток українського театрального мистецтва [51].

У сучасному світі музично–пластична режисура в дитячому театрі продовжує еволюціонувати, впливаючи на формування естетичних уподобань

та художніх навичок молодого покоління. Впровадження сучасних технологій, нові методи викладання та творчі підходи дозволяють розширювати можливості виразності на сцені. Однак, не зважаючи на технологічний прогрес, основні принципи музично–пластичної режисури залишаються непохитними — це взаємодія музичного матеріалу з рухом і акторською майстерністю, спрямована на створення глибоких художніх вражень та формування емоційного досвіду глядача.

Музично–пластична режисура в дитячому театрі є важливою складовою сучасної культури, що має глибокі історичні корені в народній творчості. Її розвиток відбувався через взаємодію традиційних інструментів з новими тенденціями у мистецтві, що відкривало нові можливості для творчості та самовираження. Сьогоднішня музично–пластична режисура не лише зберігає культурне надбання минулих поколінь, а й активно впливає на формування естетичного смаку та розвиток художніх здібностей дітей та молоді.

У сучасному дитячому театрі гра є важливим компонентом як творчого, так і виховного процесу. Вона не тільки сприяє розвитку творчих здібностей дітей, але і є універсальним засобом навчання, формування моральних та етичних цінностей. Згідно з ідеями Д. Родарі і В. Сухомлинського, ігрова діяльність стимулює уяву та креативність дітей, дає можливість емоційному вираженню через різноманітні театральні форми [3].

О. Шлемко у своїй статті «Лесь Курбас і Гуцульський театр» підкреслює важливість ігрового тренінгу як інструменту для розвитку сценічного мовлення серед молодих акторів. Цей підхід сприяє не лише технічному вдосконаленню акторської майстерності, але й формує ключові якості, необхідні для успішного виступу на сцені [51].

Робота В. Клименко і В. Бутка «Акторська майстерність для початківців» є прикладом методичного посібника, спрямованого на розвиток акторських навичок у студентів загальноосвітніх навчальних закладів. Цей посібник допомагає молодим акторам в освоєнні основ акторської техніки та вдосконаленні виступів на сцені [24, 41].

Історія розвитку музично–пластичної режисури в дитячому театрі є складним процесом, де ігрова діяльність відіграє ключову роль у творчому й виховному впливі на дітей. Розгляд теоретичних підходів до гри в контексті акторського мистецтва і практичні методики його впровадження демонструють важливість цього аспекту у формуванні молодих талантів і майстрів сцени. Ігровий аспект сприяє не лише технічному розвитку акторської майстерності, а й розширенню емоційної та креативної сфери дитячої особистості через мистецтво.

О. Ворожейкіна у своїй роботі «Театральна вітальня» акцентує увагу на важливості практичних занять з голосу, дикції та руху для школярів: На уроках важливо розбудити «музичність» тіла. Його «внутрішній слух», навчити тіло виконувати свою внутрішню, музику. Спочатку необхідно знайти свою гармонію руху, без музики, в «порожньому просторі», заповненому тишею, де всі імпульси й пластичні мелодії народжує тільки тіло учня». Ці тренування спрямовані на розвиток уяви та виразності, а також формування ключових соціальних навичок через рольові ігри та ігровий ритм. Вона також пропонує інсценізації українських народних казок та оповідань як засіб виховання колективізму та впевненості серед учнів [7, 16].

Шевельова О. у своїй роботі «Дитячо–юнацький репертуар сучасного музичного театру України» зазначає «наростаючий читацький негативізм серед дітей, обумовлений великим впливом комп'ютерів та телевізорів». Вона підкреслює, що «...відновлення інтересу до книг та літератури важливо для стимулювання творчої уяви й емоційної реакції, що є необхідними умовами для розвитку театральної культури серед молоді[47, 30]».

У посібнику Гендерняк О. «Театралізована діяльність дошкільників» обговорюються ключові принципи та напрямки роботи з дитячими театральними колективами. Особлива увага приділяється системі спеціальних тренінгів, спрямованих на покращення акторської майстерності і художнього оформлення вистав. Цей підручник є важливим додатком до практичної

діяльності вчителів та керівників дитячих театральних гуртків, сприяючи інноваціям у театральній педагогіці [41].

Абрамян В. у своїй праці «Театральна педагогіка», наголошує на важливості театралізації як засобу розуміння дітьми драматургії та основ театральної роботи. Він відзначає, що «театралізація у шкільному навчанні дозволяє дітям активно взаємодіяти з вивченим матеріалом і розвивати творчі здібності без значних моральних і фізичних зусиль[1, 31]».

За останні роки роль музично–пластичної режисури в дитячому театрі значно змінилася під впливом нових педагогічних підходів та методик. Важливими компонентами стали практичні заняття з розвитку голосу, дикції та рухів, використання театралізації у навчальному процесі та позакласній діяльності, а також інноваційні підходи до роботи з дитячими театральними гуртками. Ці напрямки сприяють не лише технічному вдосконаленню молодих акторів, але й формуванню в них емоційної глибини та творчого мислення, необхідного для успіху на театральній сцені.

О. Шлемко в своїй статті «Студентська театральна студія як чинник системи національно–патріотичного виховання» акцентує увагу на значенні формування морально–етичних якостей у майбутніх режисерів. Шлемко підкреслює, що «виховання учасників театральних колективів у цінності самооцінки, громадянського обов'язку та національної свідомості є невід'ємною частиною їх професійної підготовки. Це сприяє не лише розвитку театральних навичок, а й вихованню активної життєвої позиції та патріотичних почуттів серед молоді [50, 150]».

Однією з основних суперечностей, що гальмують творчий розвиток у дитячому театрі, є недостатня повага до потреб дітей у формуванні комунікативних і творчих навичок. Режисерсько–педагогічні підходи повинні бути спрямовані на створення стимулюючого середовища, де кожна дитина може вільно виражати себе і розвивати свій творчий потенціал. Важливо забезпечити належну підтримку і розвиток як індивідуальних, так і групових здібностей кожного учасника театального процесу [50, 151].

Аналіз праць дозволяє зробити висновок про значущість музично–пластичної режисури в дитячому театрі як засобу не лише художнього виховання, а й формування морально–етичних цінностей і творчих здібностей молодих акторів. Однак, для подальшого успішного розвитку цієї галузі необхідно вирішувати суперечності в педагогічній практиці та активно вдосконалювати методики роботи з дитячими театральними колективами, сприяючи повному розкриттю їхнього творчого потенціалу і формуванню високо цінних особистостей.

Загальний огляд історії розвитку музично–пластичної режисури в дитячому театрі свідчить про значущий вплив цього напрямку на художнє й виховне середовище для дітей. Від перших спроб ігрового виховання до сучасних методик роботи з дитячими театральними колективами режисури відіграли ключову роль у формуванні творчого потенціалу та особистісного розвитку юних акторів. Робота відомих педагогів і митців, які присвятили своє життя розвитку дитячого театру, підкреслює важливість інтеграції мистецтва, освіти та виховання в одну цілісну систему.

Спільні зусилля педагогів, режисерів та театралів спрямовані на створення не лише художніх вистав, а й на сприяння розвитку емоційної, соціальної та моральної сфер особистості дитини. Історія розвитку музично–пластичної режисури в дитячому театрі демонструє постійне прагнення до інновацій та вдосконалення методів та підходів, що відповідають сучасним вимогам педагогічної науки та практики.

Завдяки цьому процесу дитячий театр стає не лише місцем навчання і розваг, а й важливим чинником культурного виховання молодого покоління. Продовження досліджень у цій галузі дозволить розширювати знання про роль музично–пластичної режисури в житті дітей і розвивати нові педагогічні технології, спрямовані на стимулювання творчого потенціалу та формування гармонійно розвиненої особистості.

1.3. Теоретичні засади музично–пластичної режисури

Театральна творчість є результатом колективної праці, яка об'єднує учасників у спільному процесі творення. Кожен учасник вносить свій внесок, розуміючи, що від цього залежить загальний успіх. Різноманітність завдань, які включають сценічні, акторські та візуальні аспекти, надає можливість кожному максимально реалізувати свої здібності. Емоційні зв'язки в колективі сприяють спільному переживанню та залишають незабутні враження учасникам і глядачам.

Естетична функція театральної педагогіки полягає у формуванні творчого потенціалу особистості та розвитку інтересу до мистецтва. Сучасні виклики включають необхідність адаптації традиційних форм до сучасних умов, врахування цифрових технологій та впливу соціальних мереж. Професійні театральні спільноти повинні активно працювати над розробкою нових підходів, що відповідають потребам сучасної молоді і сприяють збереженню інтересу до мистецтва, зокрема до театру [2].

Музично–пластична режисура відіграє значну роль у розвитку культурної компетентності та соціалізації молоді. Важливо продовжувати розвивати традиції театральної педагогіки, адаптуючи їх до сучасних викликів і технологій, що змінюють соціокультурну картину сучасного світу.

Театр як соціально–культурний інститут є колективним за своєю формою і художньо–синтетичним, здатним відобразити та моделювати різноманітні аспекти суспільства. Дитячий аматорський театр виконує дві основні функції: соціально–виховну та художньо–творчу. Соціально–виховна функція орієнтована на організацію освітньої та діяльності дозвілля, зміцнення театального колективу і розвиток міжособистісних стосунків через процес постановки і показу вистави [2].

Важливим аспектом успішної роботи дитячого театру є роль режисера–педагога, який відповідає за комфортне спілкування в колективі та ефективне управління творчим процесом. Режисер не лише керує технічними аспектами

вистави, але й виконує роль психолога, мотиватора та креативного наставника. Від його професіоналізму і здатності до взаємодії з дітьми залежить успіх усього творчого процесу.

Режисерська робота з дитячим театральним колективом вимагає специфічного підходу, який сприяє інтеграції різних аспектів розвитку особистості дитини. Важливо забезпечити цілісність ігрового процесу, який включає не лише технічні аспекти, а й особистісно–значущі завдання для кожного учасника. Режисер повинен створювати сприятливу атмосферу для творчої самореалізації дітей, використовуючи педагогічно обмірковані підходи та ігрові техніки [23, 45].

У процесі роботи з дитячим театром, режисер повинен поєднувати толерантність, тактовність і професіоналізм, щоб забезпечити не лише високий художній рівень вистави, а й розвиток позитивних міжособистісних відносин та творчих здібностей кожного учасника колективу. Такий підхід сприяє не лише успішній реалізації вистави, але й позитивному впливу театру на розвиток дітей як особистостей.

Вплив глобалізаційних інтеграційних процесів на сучасні культурні практики неможливо переоцінити, особливо коли мова йде про мистецтво і, зокрема, музично–пластичну режисуру. Сучасне суспільство переживає стрімкий розвиток технологій, що призводить до динамізації життєдіяльності та зміни підходів стосовно сприйняття мистецтва. В контексті цих трансформацій цифрові технології відіграють значну роль, адже вони не лише змінюють способи створення та розповсюдження мистецьких творів, але й впливають на їх сприйняття глядачами.

Позитивним аспектом глобалізації є збагачення мистецького досвіду через взаємодію різних культурних традицій, що сприяє творчому зростанню та індивідуальному розвитку митців. Музично–пластична режисура, як синтез мистецтв, може виграшно використовувати цей аспект для створення нових, унікальних вистав, що інтегрують елементи різних художніх традицій [26].

Однак негативний вплив глобалізації полягає у загрозі уніфікації культурних виразів, що може спричинити втрату унікальності та самобутності національних традицій. Вимоги ринкової споживчої культури часто спрощують мистецькі вирази, що може призвести до примітивізації та деградації культурних цінностей.

Музично–пластична режисура в умовах глобалізації має знаходити баланс між відкриттям до нових творчих можливостей та збереженням традиційних культурних цінностей. Використання сучасних технологій повинне сприяти не лише створенню естетично значущих вистав, але й підтримувати глибокий зміст та національну ідентичність у мистецтві, щоб музично–пластична режисура залишалась важливим фактором культурного розвитку сучасного суспільства.

Режисура в дитячому театрі є особливим видом творчої діяльності, що вимагає від режисера гнучкості і творчого підходу. Відмінність цього процесу полягає в тому, що вистава не просто ставиться, але і створюється спільно з акторами, враховуючи їхні ідеї та вікові особливості. Навіть якщо режисер має конкретну п'єсу на увазі, вона обговорюється з дітьми для осмислення мети та ідеї вистави [26].

Проникнення в структуру матеріалу дозволяє дітям виразити своє розуміння через театральну мову (голос, пластика, міміка). Вистава уявляється як колективне творіння, де успіх залежить від злагодженості дій всіх учасників і взаємодопомоги. Режисери дбають про живий інтерес дітей до театру, що активізує їхній внутрішній інтерес до творчості.

Режисерські техніки спрямовані на розвиток почуттів, м'язової пам'яті та підсвідомості дитини. Вони допомагають відкрити нові якості і навчити дітей довіряти собі, керувати емоціями та відчуттями. Процес пізнання через творчість сприяє духовному осягненню світу на чуттєво–емоційному рівні, що веде до нових художніх відкриттів [26].

У процесі навчання важливо використовувати мистецтво образного перетворення, що базується на розумінні рольових взаємодій. Діти, як природні

актори, грають ролі зі щирістю і вірою у ситуацію. Режисер має здатність перенести цю енергію на сцену, підтримуючи їхню участь і інтерес до мистецтва.

Дитячий театр з його унікальними особливостями режисури відкриває перед дітьми світ творчості та самовираження. Режисер–педагог, працюючи з молодшими акторами, має не лише вміння керувати процесом створення вистави, але й враховувати і сприяти їхньому внутрішньому розвитку через театральне мистецтво. Такий підхід не лише навчає дітей творчості, але й формує особистісні якості та соціальні навички, які є важливими у їхньому подальшому житті [27].

Дитячий театр, як соціокультурний інститут, відіграє важливу роль у формуванні та розвитку дітей через мистецтво та театральні вистави. Він поєднує в собі традиційні методи — акторів, режисуру, сценографію та музичний супровід — з необхідністю інновацій у сучасному світі. Сучасні діти існують у інформаційному просторі, насиченому новітніми технологіями, тому використання цих інновацій у театрі важливо для залучення їхнього інтересу та уваги. Однак успішний розвиток дитячого театру передбачає не лише впровадження нових технологій, а й збереження культурної спадщини та мистецької цінності, що передаються через традиційні театральні засоби [26].

Режисура в дитячому театрі вимагає не лише художнього бачення та професійних навичок, але й чуття до специфіки дитячого віку та його особливостей. Вистава стає результатом колективної творчості, де кожен учасник, від актора до режисера, має свій внесок у створення сценічного образу. Інноваційні технології дозволяють розширювати творчі можливості, створюючи нові естетичні враження та поглиблюючи емоційний контакт з глядачем, що особливо важливо у взаємодії з молодіжною аудиторією.

Дитячий театр, об'єднуючи у собі традиції та інновації, має потенціал не лише збагачувати культурний ландшафт, але й впливати на соціальний та емоційний розвиток молодого покоління, надаючи їм можливість виражати себе через мистецтво та сприймати світ через призму театального виразу [27].

У підсумку можна зазначити, що музично–пластична режисура виступає як складний, але дуже важливий аспект театральної практики, особливо в контексті дитячих вистав. Вона поєднує в собі мистецьку виразність музики та пластики, що сприяє глибокому відчуттю та розумінню сюжету та емоційної атмосфери вистави. Теоретичні основи цього виду режисури розкривають багатогранність підходів до інтерпретації та вираження художніх ідей через музично–пластичні засоби. Дослідження цієї теми важливе для подальшого розвитку театральної освіти та культури серед дітей, що сприяє їхньому глибокому культурному та емоційному розвитку.

1.4. Класифікація засобів музично–пластичної режисури

Музично–пластична режисура — це метод постановки вистав, який використовує музику, танець та рух як основні засоби виразності. Цей метод широко використовується в дитячому театрі, де він допомагає дітям розвивати свою творчість, уяву та емоційний інтелект. Засоби музично–пластичної режисури можна поділити на кілька категорій, кожна з яких відіграє важливу роль у створенні цілісного сценічного образу.

Музичні засоби складають невід'ємну частину музично–пластичних вистав. Вокал є одним з найпоширеніших музичних засобів, що використовується для передачі широкого спектру емоцій та настроїв. Діти можуть співати народні пісні, авторські твори, а також популярні композиції з мультфільмів і кінофільмів. Вокальні номери можуть бути як сольними, так і хоровими, що додає різноманітності до сценічного дійства [28, 38].

Інструментальна музика виконує важливу роль у створенні атмосфери та підкресленні ключових моментів вистави. Вона може супроводжувати танцювальні номери або драматичні сцени, допомагаючи акторам передати настрій та емоційний стан персонажів. Використання різних музичних інструментів дозволяє створити багатошарові звукові образи, що роблять виставу більш насиченою та динамічною.

Шумові ефекти використовуються для створення звукових образів, які додають виставі динаміки та виразності. З їх допомогою можна відтворити природні звуки, наприклад, шум дощу або спів птахів, а також створити унікальні звукові картини, що підсилюють сценічну дію. Шумові ефекти сприяють зануренню глядачів у події на сцені, роблячи їх більш реалістичними та захопливими.

Пластичні засоби включають різноманітні форми фізичної виразності, які допомагають акторам передати емоції, характер персонажів і динаміку сюжету. Хореографія є одним з найважливіших танцювальних засобів, які використовуються в музично–пластичних виставах. Режисери можуть

використовувати різні танцювальні стилі, такі як народний танець, класичний танець, сучасний танець, бальний танець тощо. Кожен стиль має свої унікальні особливості, які можуть додати виставі неповторного колориту і глибини. Народні танці часто використовуються для передачі культурних та етнічних особливостей, класичний танець підкреслює витонченість і технічну досконалість, сучасний танець дозволяє експериментувати з формами та рухами, а бальні танці додають елемент грації та елегантності [28, 39].

Пантоміма – це мистецтво вираження думок і почуттів за допомогою жестів і міміки без слів. Вона дозволяє акторам передати складні емоційні стани та взаємодії між персонажами. Використання пантоміми в дитячому театрі є особливо важливим, оскільки вона допомагає розвинути у дітей виразність тіла та навички невербальної комунікації. Пантоміма вимагає від акторів високого рівня контролю над своїм тілом та здатності точно передавати емоції і дії через міміку та жести [33].

Сценічні рухи включають різноманітні форми фізичної діяльності на сцені, такі як акробатика, пластичні етюди та хореографічні композиції. Вони допомагають акторам передати динаміку сюжету, створюючи ефектні та запам'ятовувані сцени. Використання сценічних рухів сприяє фізичному розвитку дітей, покращує їхню координацію та пластику. Акробатика додає до вистави елементи захопливості та сценічності, тоді як пластичні етюди дозволяють акторам зосередитися на деталях рухів і виразності.

Імпровізація є важливим елементом у розвитку творчих здібностей дітей. Діти можуть імпровізувати рухи під музику, що допомагає їм розвивати свою творчість та уяву. Імпровізація дозволяє дітям вільно виражати свої емоції і думки через рухи, що робить процес виступу більш природним і живим. Використання імпровізаційних елементів сприяє розвитку у дітей впевненості у своїх силах і здатності швидко адаптуватися до нових умов.

Танцювальні ігри також відіграють важливу роль у музично–пластичній режисурі. Вони можуть використовуватися для розігріву дітей, розвитку їхньої координації рухів та почуття ритму. Танцювальні ігри допомагають дітям

розвивати фізичну витривалість і координацію, а також сприяють зміцненню командного духу та взаємодії між учасниками. Тому, танцювальні ігри можуть бути використані для створення позитивної атмосфери і підвищення енергійності вистави [33].

Комбіновані засоби, такі як музично–танцювальні композиції, поєднують в собі музичні та танцювальні елементи, створюючи гармонійне сценічне дійство. Вони можуть включати в себе вокальні номери, інструментальну музику та танцювальні епізоди, що доповнюють один одного. Такі композиції дозволяють створити багатогранні та виразні вистави, що вражають глядачів своєю цілісністю та естетичною завершеністю [33].

Використання сучасних технологій дозволяє поєднувати музику з візуальними ефектами, створюючи нові форми сценічного мистецтва. Відео–проекції, світлові ефекти та інтерактивні декорації можуть підсилювати музично–танцювальні номери, додаючи їм додаткову глибину та виразність. Такі засоби дозволяють зробити виставу більш сучасною та технологічно насиченою.

Окрім танцювальних і музичних засобів, важливими є інші складові, які допомагають створити повноцінне сценічне дійство. Костюми відіграють важливу роль у створенні образів героїв вистави та підкресленні атмосфери. Добре продумані костюми можуть візуально відображати характер персонажа, його епоху, соціальний статус та емоційний стан. Вони також можуть сприяти більш глибокому зануренню акторів у свої ролі та допомагати їм краще передати сутність своїх персонажів глядачам.

Декорації служать для створення сценічного простору та надання виставі динамізму. Вони можуть відображати конкретні місця дії, створювати необхідний контекст і атмосферу, а також допомагати глядачам краще зрозуміти події, що відбуваються на сцені. Використання різноманітних декораційних елементів дозволяє зробити виставу більш візуально насиченою і цікавою для глядачів [45, 51].

Світло є потужним засобом для підкреслення важливих моментів вистави та створення різних настроїв. За допомогою освітлення можна акцентувати увагу на певних деталях, змінювати атмосферу сцени, створювати ефекти часу доби або погодних умов. Гра зі світлом дозволяє режисерам додати виставі виразності та глибини, роблячи її більш емоційно насиченою і впливовою для глядачів.

Отже, класифікація засобів музично–пластичної режисури дозволяє чітко структурувати різноманітні елементи, що використовуються у створенні театральних вистав. Вокал, інструментальна музика, шумові ефекти, танцювальні номери, пантоміма, сценічні рухи, музично–танцювальні композиції та візуально–музичні ефекти – всі ці засоби поєднуються, щоб створити багатогранні та виразні сценічні дійства. Глибоке розуміння і вміле використання цих засобів дозволяє режисерам створювати вистави, які зачаровують і надихають глядачів, сприяючи їх культурному та естетичному розвитку.

РОЗДІЛ II. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДИТЯЧОМУ ТЕАТРИ «ЗОЛОТИЙ КЛЮЧИК» (ДНІПРО) З ТОЧКИ ЗОРУ МУЗИЧНО–ПЛАСТИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

2.1. Характеристика дитячого театру «Золотий Ключик»

Дитячий музичний театр «Золотий Ключик», заснований у 1998 році в місті Дніпро, за роки свого існування став справжнім культурним явищем як у місті, так і за його межами. Створений як музично-хореографічний театр, орієнтований на постановку мюзиклів для юної аудиторії, «Золотий Ключик» поступово переріс рамки дитячого мистецтва, ставши місцем, де спектаклі цікаві не тільки дітям, а й дорослим [20].

З моменту заснування у 1998 році, театр «Золотий Ключик» почав активно розвиватися як платформа для дитячої творчості. Первинна концепція театру полягала в створенні музично-хореографічних постановок, які б спонукали дітей до розвитку творчих здібностей. Перші постановки мали виключно дитячу аудиторію на увазі, пропонуючи легкі для розуміння сюжети, яскраві костюми та мелодійні музичні номери [20].

Згодом театр почав розширювати свій репертуар, включаючи більш складні та глибокі мюзикли, які зацікавили й дорослих. Сьогодні в репертуарі театру є не тільки дитячі вистави, а й постановки, розраховані на широку аудиторію, що включають складні музичні композиції, професійну хореографію та майстерне виконання акторів.

«Золотий Ключик» відіграє важливу роль у культурному житті Дніпра. Театр не лише розважає, але й виконує важливу освітню та виховну функцію. Вистави театру часто мають моральні й освітні теми, що допомагають дітям зрозуміти важливі життєві цінності. Участь у театральних постановках сприяє розвитку у дітей навичок спілкування, командної роботи та самовираження [21].

Репертуар театру включає різноманітні музичні вистави, від класичних казок до сучасних мюзиклів. Кожен спектакль ретельно підготовлений, починаючи від сценарію і закінчуючи костюмами та декораціями. Особливу

увагу приділяють музичному супроводу та хореографічним номерам, що робить вистави «Золотого Ключика» видовищними та пам'ятними [21].

Театр також активно співпрацює з місцевими та міжнародними організаціями, беручи участь у різних культурних проєктах та фестивалях. Це дозволяє не тільки підвищувати рівень майстерності акторів, але й сприяти культурному обміну та популяризації українського мистецтва за кордоном [Додаток Л].

За пару десятків років свого існування жанрова палітра репертуару дитячого музичного театру «Золотий Ключик» значно збагатилася. Різноманітність жанрів, від класичних казок до сучасних мюзиклів, дозволяє залучати широку аудиторію, забезпечуючи інтерес як серед дітей, так і серед дорослих.

Кількість учасників труп театру також значно зросла – з початкових дев'ятнадцяти до ста п'ятдесяти. Цей ріст відображає не лише популярність театру, але й його важливість як освітньої та творчої платформи. Різноманітність талановитих акторів, танцюристів, музикантів і співаків, які беруть участь у постановках, створює унікальну атмосферу співпраці та творчого розвитку [21].

Ідея створення «Золотого Ключика» належить хореографу Тетяні Єгоровій та письменниці Ліні Цодиковій. Їхня спільна мрія перетворилася на реальність завдяки наполегливій праці та таланту. З часом до творчих зусиль Єгорової та Цодикової приєдналися інші викладачі та знавці мистецтва танцю, акторської майстерності, співу та пластики. Це дозволило театру постійно розвиватися та вдосконалюватися, підвищуючи рівень своїх вистав [52].

На момент відкриття театру в 1998 році, у його складі було лише 19 дітей. Однак з часом «Золотий Ключик» значно розширив свої можливості, і сьогодні кількість учасників театру досягла 150 осіб. Цей ріст свідчить про високий рівень зацікавленості дітей та їхніх батьків у театральній діяльності, а також про привабливість і ефективність навчальних програм театру [52].

За роки свого існування, «Золотий Ключик» створив 199 вистав, що є вражаючим досягненням для будь-якого театрального колективу. Ці вистави охоплюють широкий спектр жанрів і тем, що дозволяє задовольняти інтереси різних вікових груп та соціальних верств. Кожна постановка відзначається високим рівнем професіоналізму та творчого підходу, що робить театр справжньою культурною скарбницею [52].

Протягом своєї діяльності, театр «Золотий Ключик» привернув увагу понад 119 тисяч глядачів. Ця цифра свідчить про величезний вплив театру на культурне життя міста та регіону. Вистави театру не лише розважають, але й виконують важливу освітню та виховну функцію, сприяючи розвитку художнього смаку та моральних цінностей у дітей та дорослих [52].

Завдяки широкому репертуару та високій якості постановок, «Золотий Ключик» зумів залучити до своїх вистав різноманітну аудиторію. Серед глядачів є не лише діти та їхні батьки, але й професійні критики, діячі мистецтва та освітяни. Це дозволяє театру не лише підтримувати високий рівень своєї діяльності, але й постійно вдосконалюватися та розвиватися.

Важливою складовою успіху «Золотого Ключика» є його педагогічна діяльність. Театр не лише організовує вистави, але й активно займається навчанням дітей акторському мистецтву, хореографії, співу та сценічній майстерності. Це дозволяє юним артистам не лише розвивати свої творчі здібності, але й отримувати цінні навички, які можуть бути корисними у їхньому подальшому житті [52].

Педагоги театру, серед яких є професіонали з різних галузей мистецтва, допомагають дітям розкривати свій потенціал, формувати творче мислення та розвивати комунікативні навички. Важливим аспектом навчального процесу є індивідуальний підхід до кожної дитини, що дозволяє максимально враховувати її особливості та потреби.

Дитячий театр «Золотий Ключик» відіграє важливу роль у соціальному та культурному житті Дніпра та України. Театр активно бере участь у різних соціальних проєктах, спрямованих на підтримку дітей з особливими потребами,

популяризацію мистецтва серед молоді та розвиток культурного обміну між регіонами та країнами. Це дозволяє театру не лише виконувати свою основну місію – розвиток дитячої творчості, але й сприяти зміцненню соціальної згуртованості та культурного взаєморозуміння [21].

«Золотий Ключик» відомий не тільки у рідному Дніпрі, а й далеко за його межами. Гастрольна географія театру вражає: виступи проходили у Франції, Угорщині, Чехії, Словаччині, Австрії та Німеччині. Виступи на міжнародних фестивалях традиційно увінчуються призами, зокрема Гран-прі Всеукраїнського фестивалю «Яскрава Країна» в Одесі, Гран-прі міжнародного фестивалю «Дніпро - річка Дружби», Кубком фестивалю «Калейдоскоп талантів», Дипломом на міжнародному фестивалі в Польщі, Кубком «Золота Ніка» на фестивалі «Глорія Фест», Кубком II міжнародного фестивалю «Яскрава Країна» та багатьма іншими. Ці нагороди є лише частиною численних досягнень театру, що свідчить про його високу професійну майстерність і творчий потенціал [36].

Міжнародне визнання сприяє не лише підвищенню престижу театру, але й розвитку культурного обміну між країнами. «Золотий Ключик» продовжує завойовувати серця прихильників у Європі та рідній Україні, демонструючи, що дитяча творчість може бути не менш важливою та впливовою, ніж доросла.

Дитячий музичний театр «Золотий Ключик» є яскравим прикладом того, як з маленької ідеї можна створити справжній культурний феномен. Завдяки таланту та наполегливій праці його засновників і учасників, театр став важливою частиною культурного життя Дніпра і здобув міжнародне визнання. Постійне розширення репертуару, зростання кількості учасників та участь у міжнародних фестивалях свідчать про високу якість та актуальність його творчої діяльності. «Золотий Ключик» продовжує приносити радість і натхнення своїм глядачам, залишаючись вірним своїй місії – розвивати дитячу творчість та сприяти культурному обміну.

Початок війни в Україні став серйозним випробуванням для багатьох культурних установ, зокрема і для дитячого музичного театру «Золотий

Ключик». Багато дітей і викладачів театру змушені були покинути свої домівки і виїхати в безпечніші регіони. Це значно ускладнило роботу театру, адже основні учасники та творчий склад були розділені [21].

Незважаючи на ці труднощі, було ухвалене рішення продовжити діяльність театру. Це рішення підкреслює важливість театру як культурного осередку, який не тільки розвиває дитячу творчість, але й виконує важливу соціальну роль у важкі часи.

Однак, ситуація ускладнилася, коли адміністрація театру драми і комедії відмовила Тетяні Єгоровій у наданні приміщення для проведення репетицій і вистав. Відмова стала серйозною перешкодою для відновлення роботи театру, адже відсутність сцени та відповідних умов суттєво ускладнила організацію виступів [4].

Незважаючи на ці труднощі, театру вдалося відновити свою роботу. Це стало можливим завдяки спільним зусиллям команди театру та підтримці місцевої громади. Важливо зазначити, що процес відновлення був не тільки технічним, але й емоційним, адже багато учасників театру переживали стрес і втрату через війну.

Відновлення театру включало не лише пошук нового приміщення для репетицій і виступів, але й адаптацію до нових умов. Цей період став важливим тестом для гнучкості та стійкості колективу театру. Поновлення роботи «Золотого Ключика» мало значний вплив на культурне життя місцевої громади. Театр став символом стійкості та надії, демонструючи, що навіть у важкі часи культура і мистецтво можуть продовжувати виконувати свою важливу роль. Вистави театру стали джерелом радості і натхнення для дітей і дорослих, допомагаючи їм відволіктися від повсякденних труднощів і переживань [4].

Після відновлення роботи, театр «Золотий Ключик» продовжує розвиватися, адаптуючи свій репертуар до нових умов і запитів аудиторії. Важливо, що театр не тільки зберіг свою ідентичність, але й знайшов нові можливості для творчого самовираження. Це дозволяє йому не тільки

підтримувати зв'язок з глядачами, але й продовжувати свою місію – розвивати дитячу творчість та сприяти культурному обміну [4].

Враховуючи обставини, театр також планує розширення своєї діяльності, включаючи нові проекти та співпрацю з іншими культурними установами. Це дозволить театру залишатися важливим культурним осередком і вносити свій вклад у відновлення культурного життя країни після закінчення війни.

Відновлення роботи дитячого музичного театру «Золотий Ключик» після початку війни є значним досягненням, яке демонструє стійкість і рішучість команди театру. Незважаючи на численні труднощі, театр зумів повернутися до активної діяльності, продовжуючи радувати глядачів та виконувати свою культурну місію. Це підтверджує важливість мистецтва і культури як джерела підтримки та натхнення в складні часи.

2.2. Аналіз музично–пластичних рішень у постановках театру «Золотий Ключик»

Музично-пластичні рішення є одними з найважливіших складових театрального мистецтва, що визначають естетичну і емоційну виразність постановок. У дитячому музичному театрі «Золотий Ключик» ці елементи набувають особливого значення, адже вони не тільки доповнюють драматичну дію, але й служать основними засобами вираження емоцій і розвитку сюжету.

Музично-пластичні рішення в цьому театрі є результатом тісної співпраці між режисером, хореографом, музичним керівником і художником по костюмах, що дозволяє створювати гармонійні та інтегровані постановки. Важливими аспектами аналізу музично-пластичних рішень є їх роль у створенні атмосфери, підсиленні емоційного впливу, підтримці хореографії та розкритті характерів персонажів. Варто також звернути увагу на використання сценічного простору і символіку рухів, що додає постановкам додаткової глибини і багатоступовості.

Вистава «Ніхто не повірить» театру «Золотий Ключик» є яскравим прикладом того, як музично-пластичні рішення можуть взаємодіяти з драматургією та сценічною концепцією, створюючи унікальну атмосферу і глибоке емоційне враження. Театр, відомий своєю прогресивністю та оригінальними підходами, вдало використовує музику і пластичні елементи для підкреслення сюжетних ліній і характерів персонажів [Додаток 3].

Музичне оформлення в цій виставі грає ключову роль у формуванні настрою та атмосферних акцентів. Композитор і звукорежисер використовують різноманітні музичні жанри та стилі, щоб підкреслити різні сценічні моменти. Музика вистави охоплює від класичних мелодій до сучасних ритмів, що дозволяє глядачам пережити різні емоційні стани персонажів. Наприклад, для сцен, що зображують внутрішню боротьбу героїв, використовуються драматичні оркестрові партитури, в той час як комедійні моменти супроводжуються легшими, грайливими мелодіями. Зміна темпу музичних

композицій синхронізована із змінами в сюжеті. Швидкі, енергійні ритми використовуються під час кульмінаційних моментів, тоді як повільні, меланхолійні мелодії акцентують моменти глибоких роздумів або суму.

Пластичні рішення у виставі є важливим елементом, який взаємодіє з музичним супроводом, створюючи гармонійний і впливовий сценічний образ. Хореографічні елементи виконуються з високою точністю і емоційною виразністю. Танцювальні номери доповнюють сюжетні лінії, розкриваючи внутрішній світ персонажів і підкреслюючи ключові емоційні моменти. У виставі «Ніхто не повірить» хореографія включає як елементи класичного балету, так і сучасних танцювальних стилів, що дозволяє створити багатопланові сценічні образи. Пластичні рішення використовуються для передачі настрою і атмосфери окремих сцен. Рухи акторів синхронізуються з музичними партіями, що забезпечує глибшу емоційну інтеграцію між рухом і звуком. Наприклад, у сценах, що передають відчуття небезпеки або напруження, актори використовують стримані, чіткі рухи, що контрастують з більш вільними і розкритими жестами в сценах комедії [36].

Однією з ключових особливостей вистави є взаємозв'язок між музичними та пластичними елементами. Взаємодія між музикою і танцем створює цілісну сценічну картину, де кожен елемент підтримує і доповнює інший. Вистава демонструє високу ступінь синхронізації між музичним супроводом і хореографічними елементами. Це дозволяє створити динамічну та емоційно заряджену сценічну атмосферу, яка привертає увагу глядачів і забезпечує глибше занурення у світ вистави. Музика підкреслює візуальні акценти, створюючи ефектний та запам'ятовуваний сценічний образ. Зміну темпів музики можна спостерігати у змінах темпу танцювальних номерів, що підсилює драматургічний ефект і допомагає глядачам краще сприймати події на сцені.

Вистава «Ніхто не повірить» театру «Золотий Ключик» є яскравим прикладом того, як музично-пластичні рішення можуть вдало поєднуватися для створення глибокого і багатогранного сценічного досвіду. Інноваційні підходи до музики і хореографії, що використовуються у виставі, демонструють

високий рівень майстерності театру у створенні інтригуючих і емоційно насичених сценічних образів. Ця постановка не лише розвиває традиції дитячого театру, але й робить значний внесок у сучасну театральну практику [36].

Вистава «Холодне серце» театру «Золотий Ключик» демонструє вражаючий підхід до інтеграції музичних і пластичних елементів, створюючи захоплюючий сценічний досвід. Постановка складається з кількох фрагментів, кожен з яких вдало використовує музичні та танцювальні рішення для підкреслення емоційного і драматургічного змісту вистави [37].

Фрагмент, де льодоруби з'являються на сцені, розпочинається з енергійного виходу крокуючих льодорубів, що задає ритм для танцювального номера. Музика, що використовується в цьому фрагменті, відображає тяжкість і ритмічність роботи льодорубів, а танець супроводжується чітко режисованими рухами, які символізують їхню фізичну працю і життєву рутину. Синхронність між музичним супроводом і пластичними елементами створює враження реалістичності та динамічності сценічного образу [Додаток К].

Сцена «Сніжок переросток» має інтригуючу та тривожну атмосферу. Музичний супровід у цьому фрагменті створює напружену атмосферу, що підкреслює момент захисту Анни від сніговика-переростка. Пластичні рішення включають динамічні і виразні рухи, що відображають тривогу і напруження. Хореографія сценічних персонажів підсилює емоційну напругу, акцентуючи на боротьбі за безпеку і захист. Костюми, що вдало підкреслюють атмосферу напруження, доповнюють загальне враження від сцени [Додаток Ж].

У епізоді, що зображує Ганса і Анну, танцювальний номер супроводжується піснею у виконанні головних персонажів, що додає емоційного навантаження сцені. Елементи вальсу та гімнастики, що використовуються в цьому фрагменті, відображають глибину почуттів і романтичній настрій, створюючи гармонійний та чуттєвий образ. Рухи персонажів плавно перетікають один в одного, що підкреслює їхню близькість та емоційну зв'язок [Додаток М].

Фрагмент, що представляє тролів Frozen, вражає яскравими і жвавими танцювальними номерами, які підкреслюють характер тролів і їхню особливу енергетику. Музика у цьому фрагменті підкріплює веселий і життєрадісний настрій, а танець з елементами гімнастики створює враження активності і динамізму. Пластичні рішення вдало ілюструють тролів як грайливих і незвичайних персонажів, додаючи колориту виставі [17].

У частині з придворними дамами вальс виконується з витонченістю і елегантністю, що підкреслюється відповідною музикою і костюмами. Вальс у цьому фрагменті додає нотку розкоші і грації, що підкреслює соціальний статус персонажів і їхню роль у сюжеті.

Фрагмент «Сестри Frozen» продовжує розвивати сюжет вистави і підкреслює важливі теми, що виникають у попередніх сценах. Музичне оформлення та танцювальні номери інтегруються з попередніми сценами, підтримуючи загальний ритм і емоційний тон вистави. Пластичні рішення, включаючи елементи гімнастики, забезпечують динамічний і захоплюючий перехід до фіналу, зберігаючи інтенсивність і енергію сценічної дії, що додає глибини і завершеності всій постановці [16].

Кожна сцена у виставі «Холодне серце» супроводжується ретельно підібраними музичними композиціями з мультфільму «Холодне серце», що дозволяє зберегти зв'язок з оригіналом і додати нові емоційні відтінки. Записані репліки акторів і вдало розроблені костюми доповнюють сценічний образ, створюючи повноцінне театральне враження. Танцювальні номери з гімнастичними трюками забезпечують динаміку та енергію вистави, що робить її захоплюючою та вражаючою для глядачів [37].

Театр «Золотий Ключик» виділяється своєю майстерністю у створенні музично-пластичних рішень, які надають кожній виставі неповторного театального ефекту. Особливу увагу в театральних постановках приділено інтеграції музики і хореографії, що стає основою для створення яскравих сценічних образів.

У виставах театру музика і хореографія працюють як єдине ціле, створюючи емоційно насичену атмосферу, що підкреслює сюжет і настрій кожної сцени. Наприклад, у виставах «Холодне серце», «Красуня та чудовисько», «Посміхайтесь разом з нами», «Принцеса та трубадур», «Моана. Легенда океану», «Синій птах» та ін., музичний супровід чітко відповідає емоційним і драматургічним потребам сцен, надаючи їм глибини та виразності. Музика органічно вплітається у хореографію, допомагаючи визначити ритм і характер танцювальних номерів, що забезпечує спільне емоційне сприйняття [37].

Вистави театру активно використовують музику як інструмент для підкреслення тематики і настрою сцен. Музичні теми, адаптовані з мультфільмів або оригінальних композицій, дозволяють зберегти зв'язок із джерелом, водночас надаючи сценам нові емоційні відтінки. Цей підхід є очевидним у таких постановках, як «Холодне серце» і «Красуня та чудовисько», де музика грає ключову роль у створенні сценічного настрою і візуальних ефектів [37].

Танцювальні і гімнастичні елементи є невід'ємною частиною сценічного дійства. Вистави театру включають як енергійні танцювальні номери, так і ніжні вальси, що забезпечують різноманітність і динаміку сцени. Гімнастичні трюки додають візуальної виразності, підкреслюючи майстерність акторів і роблячи вистави незабутніми. Такі постановки, як «Принцеса та трубадур» і «Моана. Легенда океану», демонструють вражаючі хореографічні рішення, які привертають увагу своєю складністю і естетикою [37].

Роль костюмів у сценічному вираженні також є важливою. Костюми в театральних постановках виконують не лише декоративну функцію, а й активно сприяють створенню сценічного образу і підкресленню характеру персонажів. Яскраві, барвисті та детально продумані костюми допомагають формувати унікальний візуальний стиль кожної вистави, що видно в «Синьому птаху» і «Посміхайтесь разом з нами» [37].

Пластичні рішення театру «Золотий Ключик» є результатом ретельного планування режисерів, яке спрямоване на підкреслення драматургії і емоційного контексту кожної сцени. Хореографічні елементи, що поєднують класичні та сучасні стилі, створюють глибокий зв'язок між музикою і сценічним рухом, що забезпечує емоційне занурення глядачів у сюжет.

Театр «Золотий Ключик» активно представляє свою творчість на міжнародних конкурсах і карнавалах, що підкреслює його високий рівень майстерності. Ці виступи не лише демонструють інноваційний театральний підхід театру, але й розширюють його аудиторію, дозволяючи ділитися своїм унікальним стилем з глядачами по всьому світу. Загалом, музично-пластичні рішення у постановках театру «Золотий Ключик» відзначаються високою інтеграцією музичних і танцювальних елементів, що забезпечує створення багатогранних сценічних образів і неповторних вражень для глядачів.

2.3. Методика роботи режисера з музично–пластичною виразністю акторів

У театральному мистецтві, особливо в дитячому музичному театрі, ефективна реалізація сценічного образу часто залежить від вміння акторів гармонійно поєднувати музику і пластику. Методика роботи режисера з музично-пластичною виразністю акторів є ключовим аспектом цього процесу, оскільки вона впливає на створення комплексних і багатогранних виступів.

Режисер в дитячому театрі не лише навчає основам акторської гри, але й формує навички інтеграції музичних і пластичних елементів, які є важливими для створення яскравих сценічних образів. Зокрема, важливими є вміння акторів адаптувати свої рухи під музичний супровід та використовувати міміку для передачі емоцій і характеру персонажів [36].

Музично-пластичні рішення є важливими у створенні театральних постановок, особливо в дитячому музичному театрі. Театр «Золотий Ключик», відзначений своїм інноваційним підходом до постановок, активно інтегрує музичні та пластичні елементи, щоб створити яскраві і захопливі вистави. У цьому театрі музика не лише доповнює сюжет, але й стає його невід'ємною частиною, підсилюючи емоційні моменти і розвиток персонажів. Музичні партитури використовуються не тільки як фон, але й як важливий елемент для підкреслення драматургічної напруги та характерів.

Пластичні рішення, включаючи хореографію, рухи акторів та сценографію, забезпечують візуальну динаміку і допомагають розкрити внутрішній світ героїв. Режисерська робота в цьому контексті є особливо важливою, оскільки правильне використання пластики може значно поглибити сприйняття вистави. Міміки та рухи акторів стають ключовими для виразності персонажів, допомагаючи створити правдоподібні і пам'ятні сценічні образи.

У театральній практиці «Золотого Ключика» увага до міміки та пластики починається з раннього віку акторів. Як зазначено на офіційній сторінці театру в Instagram, навіть наймолодші актори, починаючи з п'яти років, навчаються розрізняти і ефективно використовувати міміку та пластичні елементи у своїх

виступах. Цей підхід дозволяє формувати у дітей глибоке розуміння сценічної виразності і значення пластики в акторській грі, що підтверджується практичними результатами [Додаток Н].

Режисери театру «Золотий Ключик» зосереджуються на створенні інтегрованих сценічних образів, які поєднують музичні та пластичні елементи для досягнення максимального емоційного впливу на глядачів. Це дозволяє створювати вистави, які є не лише видовищними, але й глибоко змістовними, пропонуючи аудиторії справжні емоційні подорожі.

Навчання дітей у театрі базується на глибокому розумінні важливості контролю над рухами і виразами обличчя. Під керівництвом досвідчених викладачів, юні актори навчаються передавати настрій і характер своїх персонажів через точне використання міміки і пластики. Це допомагає їм не лише досягати високого рівня виразності на сцені, але й розвивати навички, які є корисними в повсякденному житті.

Розвиток таких навичок має значний довгостроковий вплив на особистісний і творчий розвиток дітей. Вміння ефективно використовувати міміку і пластику сприяє покращенню комунікативних навичок, підвищенню самооцінки та впевненості в собі. Це дозволяє юним акторам краще виражати свої емоції і взаємодіяти з іншими, як на сцені, так і поза її межами.

Зокрема, під час репетицій і вистав діти активно демонструють ці навички. Наприклад, на відеозаписі з репетиції, опублікованому на офіційній сторінці театру в Instagram, видно юного актора, який ефективно працює з мікрофоном, проявляючи яскравий емоційний вираз обличчя та жваву жестикуляцію. Цей приклад підтверджує важливість систематичного підходу до розвитку міміки і пластики у вихованні акторської майстерності дітей [Додаток П].

Театр «Золотий Ключик» орієнтований на комплексний підхід до навчання дітей сценічному мистецтву, що включає не лише основи акторської майстерності, але й інтеграцію музичних та пластичних рішень. Методика роботи режисера акцентує увагу на поєднанні вокалу з виразними рухами, що

забезпечує багатогранність і глибину сценічних виступів. У сценах, де використовується спів, актори навчаються не лише технічно правильно виконувати вокальні партії, але й передавати емоції і характер персонажів через міміку і пластику тіла [36].

Ключовим аспектом навчання є взаємодія між музикою і рухами акторів. Режисери використовують різні музичні стилі, щоб допомогти дітям адаптувати свої рухи до ритму, темпу і динаміки музики. Це не лише розвиває почуття ритму і музичний слух, але й покращує здатність акторів передавати емоційний стан персонажів, що є важливим для створення гармонійного сценічного образу.

У процесі репетицій діти працюють над координацією рухів як індивідуально, так і в групах. Такий підхід сприяє розвитку почуття колективу, вміння взаємодіяти з іншими акторами на сцені і підтримувати синхронність рухів. Важливо зазначити, що музично-пластичні завдання враховують вікові особливості дітей, поступово ускладнюючи завдання і підвищуючи вимоги до виконавської майстерності. Цей систематичний підхід дозволяє дітям не тільки вдосконалювати свої сценічні навички, але й сприяє їхньому загальному розвитку як особистостей, надаючи їм інструменти для самовираження і творчого розвитку.

Хореограф Тетяна Єгорова є справжнім майстром своєї справи, що не випадково взяла на себе роль художнього керівника Дитячого музичного театру «Золотий Ключик». Її глибокі знання і досвід у сфері хореографії дозволяють створювати унікальні і виразні постановки [36].

Педагогічний колектив нашого театру збагачений досвідом талановитих педагогів, які сприяють розвитку індивідуальних талантів кожної дитини. Я, Нікітченко Марина, протягом останніх 10 років виконую роль головного хореографа-постановника та режисера дитячого музичного театру «Золотий ключик», а після відновлення роботи театру також займаю посаду художнього керівника. Моя методика роботи з акторами полягає в створенні атмосфери, де

кожна дитина може розкритися у всіх гранях, вільно і природно розвиваючи свої таланти [36].

Мої режисерсько-педагогічні принципи ґрунтуються на створенні унікального середовища, в якому діти навчаються використовувати музично-пластичну виразність як інструмент для розкриття своїх творчих можливостей. Таке навчання не лише допомагає досягати високих художніх результатів у виставах, але й сприяє загальному розвитку дітей, їхньому самовираженню та самореалізації. Завдяки цим принципам і підходам театр «Золотий Ключик» став місцем, де дитячі таланти можуть процвітати і розквітати в повній мірі.

З відео, опублікованого на сторінці театру «Золотий Ключик» в Instagram, можна побачити один із ключових аспектів методики роботи режисера з музично-пластичною виразністю акторів. У відео видно, як хореограф проводить заняття з дітьми, активно залучаючи їх до виконання складних пластичних елементів. Такий підхід сприяє не лише фізичному розвитку, але й розвитку координації, гнучкості та витривалості, що є необхідними для професійної акторської гри [Додаток Р].

Робота над пластичною виразністю вимагає від акторів повної концентрації і зусиль. Під керівництвом досвідчених педагогів, діти вчаться контролювати своє тіло і рухи, що дозволяє їм краще передавати емоції і характери персонажів. Це забезпечує більш глибоке занурення у роль і допомагає створити яскраві і запам'ятовувані сценічні образи.

На заняттях, як показано у відео, діти працюють у групах, що сприяє розвитку командного духу і вміння взаємодіяти з іншими акторами. Така групова динаміка є важливою складовою сценічної роботи, оскільки дозволяє актором краще розуміти один одного і підтримувати синхронність рухів під час вистав [36].

Особливо варто звернути увагу на акробатичні елементи, які використовуються у постановках театру «Золотий Ключик». Вони додають виставам динамічності і ефектності, а також розвивають у дітей фізичну впевненість і дисципліну. Хореографи, як видно з відео, дбають про безпеку

дітей, контролюючи кожен рух і допомагаючи їм виконувати складні елементи правильно і без травм.

Таким чином, методика роботи режисера з музично-пластичною виразністю акторів у театрі «Золотий Ключик» включає інтеграцію фізичних, музичних і акторських навичок, що забезпечує комплексний розвиток дітей. Високий рівень професіоналізму педагогічного колективу і систематичний підхід до навчання дозволяють юним акторам досягати значних успіхів у своїй творчій діяльності і створювати незабутні театральні постановки.

2.4. Вплив музично–пластичної режисури на творчий розвиток дітей

З самого раннього віку дитина потребує багатих художніх вражень, які сприяють розвитку її здатності висловлювати свої емоції та творчі ідеї. Під час формування особистості дитини дошкільного віку важливу роль відіграє подолання психологічної нестабільності, яка може проявлятися у недосконалості пам'яті, уваги, уяви та мовлення. Для забезпечення гармонійного розвитку дитини необхідно створити умови, які дозволяють їй проявляти фантазію та творчість. Одним з найефективніших способів досягнення цієї мети є театралізована діяльність, яка включає в себе музично-пластичну режисуру.

Театралізована діяльність є складним і багатогранним феноменом, який об'єднує художню творчість із особистими переживаннями дитини. Будучи однією з найбільш поширених форм дитячої творчості, драматизація дозволяє малюкам поринути у світ фантазії та перевтілень, що є важливим для їх емоційного і психологічного розвитку. Музично-пластична режисура, в якій поєднуються музика і рух, грає ключову роль у цьому процесі [37].

Заняття театральною діяльністю збагачують дитячий світ новими враженнями і можливостями. Діти, занурені в театралізовану гру, розвивають уяву, оскільки театральні вистави часто вимагають від них уявляти собі різні ситуації і персонажів. Музично-пластичні елементи, такі як танці, міміка і пластика, допомагають дітям виражати свої емоції і переживання, що сприяє їхній емоційній розкутості. Музика, яка супроводжує театральні вистави, додає динаміки і настрою, підкреслюючи емоційний зміст сцен.

Пластичні рішення в театральних постановках дозволяють дітям експериментувати з рухом і тілесними виразами, що є важливим для розвитку координації і фізичної виразності. Діти вчаться адаптувати свої рухи під ритм музики, що сприяє розвитку слуху і ритмічності. Це, в свою чергу, допомагає покращити загальний моторний розвиток і сприйняття навколишнього світу.

Театралізовані ігри і вистави також сприяють розвитку соціальних навичок. Діти навчаються працювати в команді, взаємодіяти з іншими учасниками і спілкуватися з глядачами. Регулярні виступи на сцені допомагають дітям подолати страх перед публічними виступами, підвищують їхню самооцінку і впевненість у собі. Позитивний досвід, отриманий під час виступів, сприяє реалізації творчих сил і духовних потреб дитини, допомагаючи їй розвиватися як особистість. Також, театралізована діяльність допомагає дітям краще зрозуміти і виразити свої емоції. Через гру і виконання ролей діти вчаться розрізняти різні емоційні стани і знаходити способи їх вираження. Це не лише збагачує їхній емоційний досвід, але й сприяє розвитку емпатії та співчуття [37].

Музично-пластична режисура в театралізованих виставах є важливим інструментом для розвитку творчих здібностей дітей. Поєднання музики, руху і драматургії забезпечує всебічний розвиток дитини, допомагаючи їй виражати себе і взаємодіяти з навколишнім світом. Театральна діяльність відкриває перед дітьми нові горизонти для творчого самовираження, сприяючи їхньому гармонійному і всебічному розвитку.

Музичний театр «Золотий Ключик» є яскравим прикладом того, як музично-пластична режисура може суттєво вплинути на творчий розвиток дітей. Театр, заснований з метою забезпечення високоякісного театрального досвіду для молодшої аудиторії, продемонстрував, як поєднання музичних і пластичних елементів може позитивно впливати на дітей, сприяючи їх емоційному і творчому зростанню.

У «Золотому Ключику» музика є невід'ємною частиною театральних постановок. Вистави театру часто включають живі музичні композиції, які супроводжують театральні сцени, надаючи їм додаткової динаміки і емоційного відтінку. Заняття у театральному гуртку дозволяють дітям розвивати музичний слух і ритмічні навички, оскільки вони повинні адаптувати свої рухи під ритм музики. Це сприяє покращенню сприйняття музики та розвиває здатність дітей до синхронізації з музичними ритмами [37].

Пластичні рішення є ключовим аспектом постановок театру «Золотий Ключик». Вистави театру включають широкий спектр танцювальних номерів, які варіюються від енергійних танців до ніжних вальсів. Танцювальні номери сприяють розвитку координації рухів, фізичної витривалості і виразності. Діти вчаться виражати емоції через танець, що допомагає їм краще розуміти і передавати свої внутрішні переживання. Пластичні рішення, такі як гімнастичні трюки і ансамблеві хореографії, дозволяють дітям відчувати себе частиною великої сценічної команди, що є важливим для розвитку соціальних навичок і командної роботи.

Регулярні виступи на сцені є важливою частиною діяльності театру «Золотий Ключик». Виступаючи перед глядачами, діти отримують можливість проявити свої творчі здібності, подолати страх перед публічними виступами і підвищити свою самооцінку. Творчі досягнення на сцені формують у дітей впевненість у собі і позитивний образ власної особистості. Підтримка з боку педагогів і глядачів створює позитивне середовище, яке заохочує дітей до подальшого розвитку і самовдосконалення [36].

Театральна діяльність у «Золотому Ключику» не лише обмежується сценічними виступами. Театр активно використовує театралізовані ігри і вправи для розвитку креативності дітей у повсякденному житті. Діти вчаться адаптувати свої уявлення про світ, використовувати театральні техніки для вирішення проблем і комунікації з іншими. Це забезпечує більш глибоке розуміння театрального мистецтва і його впливу на розвиток особистості.

Театр «Золотий Ключик» особливу увагу приділяє емоційному розвитку дітей. Через театральні вистави, у яких діти грають різні ролі і переживають різні ситуації, вони вчаться розпізнавати і виражати свої емоції. Музичні і пластичні елементи сценічної постановки допомагають дітям краще розуміти свої емоційні стани і вміти ефективно їх виражати, що сприяє загальному емоційному розвитку [36].

Навчання дітей у театральному колективі «Золотий Ключик» ґрунтується на глибокому розумінні важливості контролю над рухами і виразами обличчя.

Під керівництвом досвідчених викладачів юні актори навчаються передавати настрої і характер своїх персонажів через точне використання міміки та пластики. Цей аспект театральної освіти є не лише критично важливим для досягнення високого рівня виразності на сцені, але й сприяє розвитку навичок, які мають тривалий вплив на повсякденне життя дітей [36].

Розвиток навичок міміки та пластики має значний довгостроковий вплив на особистісний і творчий розвиток дітей. Вміння ефективно використовувати міміку і пластику допомагає покращити комунікативні навички, підвищує самооцінку та впевненість у собі. Діти, які володіють цими навичками, краще виражають свої емоції, що сприяє глибшій і продуктивнішій взаємодії з іншими, як на сцені, так і поза її межами. Таке навчання формує вміння справлятися з різними соціальними ситуаціями і виражати свої почуття у більш зрозумілій та емоційно насиченій формі [36].

На прикладі репетицій та вистав у «Золотому Ключику» можна яскраво продемонструвати ці навички. Наприклад, на відеозаписах репетицій, опублікованих на офіційній сторінці театру в Instagram та YouTube, видно юних акторів, які ефективно працюють з мікрофонами, проявляючи яскравий емоційний вираз обличчя та жваву жестикуляцію. Цей приклад підтверджує важливість систематичного підходу до розвитку міміки і пластики у вихованні акторської майстерності дітей. Відзначено, що діти, які активно використовують ці навички, здатні створювати більш переконливі та захоплюючі сценічні образи, що сприяє загальному покращенню їхньої акторської гри [36].

Розвиваючи контроль над своїм тілом і виразами обличчя, діти також навчаються тонко відчувати емоційний стан своїх персонажів і відповідно реагувати на зміни в сценічній ситуації. Це дозволяє їм краще вживатися у ролі, що, у свою чергу, сприяє більш глибокому розумінню і відчуттю театального процесу. Регулярні заняття театальною діяльністю та участь у виставах формують у дітей здатність до самовираження, яка проявляється не лише на сцені, але і в їхньому повсякденному житті.

Систематичний підхід до навчання миміки та пластики допомагає юним акторам досягти високого рівня сценічної виразності, що, у свою чергу, має значний вплив на їхню особистісну і творчість. Розвиваючи ці навички, діти стають впевненішими в собі, краще сприймають навколишній світ і ефективніше взаємодіють з іншими людьми.

З відео, опублікованого на сторінці театру «Золотий Ключик» в Instagram, можна побачити один із ключових аспектів методики роботи режисера з музично-пластичною виразністю акторів. У цьому відео чітко видно, як хореограф проводить заняття з дітьми, активно залучаючи їх до виконання складних пластичних елементів. Таке навчання не тільки сприяє фізичному розвитку, але й розвиває координацію, гнучкість і витривалість — якості, що є необхідними для професійної акторської гри [36].

Заняття, показані на відео, демонструють, як діти вчаться контролювати своє тіло і рухи, що є важливим для досягнення високого рівня сценічної виразності. Під керівництвом досвідчених педагогів юні актори вчаться передавати емоції та характери своїх персонажів через точне використання миміки та пластики. Це дозволяє створювати яскраві і пам'ятні сценічні образи, що суттєво покращує якість виконання і забезпечує більш глибоке занурення у роль [36].

У процесі навчання особлива увага приділяється груповій роботі. Як видно з відео, діти працюють у командах, що сприяє розвитку командного духу і вміння взаємодіяти з іншими акторами. Така групова динаміка є важливою для сценічної роботи, оскільки дозволяє акторам краще розуміти один одного, підтримувати синхронність рухів і досягати гармонії у спільних виступах. Залучення до групової роботи також формує у дітей навички ефективної комунікації і співпраці, що є важливими для будь-якого соціального середовища [36].

Окремої уваги заслуговують акробатичні елементи, які використовуються у постановках театру «Золотий Ключик». Як видно з відео, ці елементи додають виставам динамічності та виразності, що не лише захоплює глядачів,

але й розвиває фізичну впевненість і дисципліну у дітей. Хореографи театру приділяють увагу безпеці дітей, контролюючи кожен рух і допомагаючи їм виконувати складні акробатичні елементи правильно і без травм. Це забезпечує не лише якісний виступ, але й сприяє формуванню у дітей почуття самовпевненості і внутрішньої дисципліни.

Музично-пластична режисура у театральній діяльності театру «Золотий Ключик» має значний вплив на творчий розвиток дітей. Поєднання музики і хореографії в театральних постановках сприяє розвитку музичних здібностей, фізичної виразності, самооцінки та емоційної розкритості. Театр створює середовище, яке заохочує дітей до творчого самовираження і допомагає їм розвивати важливі навички, які будуть корисні в їхньому подальшому житті.

2.5. Проблеми розвитку музично–пластичної режисури в театрі «Золотий Ключик»

Театр «Золотий Ключик» займає особливе місце в культурному просторі Дніпра, створюючи унікальні постановки для дітей та дорослих. З моменту свого заснування, театр постійно працює над вдосконаленням своїх вистав, впроваджуючи новітні театральні технології та методики. Однією з ключових особливостей театру є інтеграція музично-пластичних елементів у вистави, що дозволяє досягати високого рівня емоційної виразності та художньої завершеності. Цей підхід не лише збагачує естетичне сприйняття глядачів, але й сприяє всебічному розвитку акторів, особливо дітей, які вчаться виражати свої емоції через музику і пластику. Водночас, розвиток музично-пластичної режисури стикається з низкою проблем, які потребують вирішення для подальшого успішного функціонування театру. Серед них виділяються фінансові труднощі, недостатня кількість кваліфікованих кадрів, відсутність спеціалізованих навчальних програм, а також проблеми з інфраструктурою [37].

Головною проблемою для музичного театру «Золотий ключик» є воєнний конфлікт, розв'язаний Росією проти України. Через військові дії багато артистів та тренерів були змушені покинути Дніпро та Україну через загрозу життю. Це значно вплинуло на функціонування театру, оскільки значна частина колективу розсіялася по різних країнах, що ускладнило організацію репетицій та вистав. У Дніпрі часті ракетні обстріли, що створює небезпеку для проведення репетицій та вистав і змушує театр постійно адаптуватися до нових умов [36].

Через небезпеку для життя акторів та працівників, театр змушений значно скорочувати репетиційний час або навіть скасовувати заплановані заходи. Це негативно позначається на якості вистав та мотивації колективу. Умови воєнного стану ускладнюють доступ до ресурсів, необхідних для проведення повноцінних репетицій та вистав, таких як сценічні костюми, декорації, музичне та технічне обладнання.

Проблеми з фінансуванням також стали ще гострішими. Всі фінанси в основному залучені на військове забезпечення, і на культуру виділяється дуже мала частка. Це обмежує можливості для розвитку нових постановок, організації гастролей та участі у міжнародних конкурсах. Театр змушений шукати альтернативні джерела фінансування, такі як гранти, спонсорська підтримка та благодійні внески, щоб мати змогу підтримувати свій високий художній рівень і продовжувати радувати глядачів якісними виставами [36].

Воєнний стан ускладнює можливість міжнародної співпраці та обміну досвідом з іншими театральними колективами, що є важливим для професійного зростання акторів і режисерів. Обмеження на пересування та участь у міжнародних заходах значно звужують горизонти для творчого розвитку та обміну інноваційними підходами в музично-пластичній режисурі.

Ще однією серйозною проблемою, з якою зіткнувся музичний театр «Золотий ключик», є внутрішній конфлікт між колишньою керівницею театру Тетяною Єгоровою та Іриною Ніколаєвою, яка раніше займалася організаційними питаннями. За свідченням Тетяни Єгорової, вона передала Ірині Ніколаєвій оформлення театру як приватного підприємства, щоб зосередитися на творчій діяльності. Однак, після початку війни, коли багато артистів і тренерів залишили місто, Ірина Ніколаєва відмовилась повернути майно театру, яке було придбане на кошти батьків вихованців [4].

Ця ситуація ускладнює діяльність театру з кількох причин. По-перше, відсутність доступу до реквізиту та обладнання, необхідних для проведення репетицій і вистав, ставить під загрозу подальше функціонування театру. По-друге, конфлікт між керівництвом і Іриною Ніколаєвою створює правову невизначеність та нестабільність, що негативно впливає на моральний стан колективу та довіру з боку батьків і вихованців [4].

Ірина Ніколаєва стверджує, що не має жодного стосунку до театру «Золотий ключик» і управляє власним театром «Golden Kids», який продовжує свою діяльність навіть під час війни. Вона підкреслює законність своїх дій і готовність вирішувати питання через суд. Тетяна Єгорова, в свою чергу,

висловлює надію на мирне врегулювання конфлікту, оскільки діти продовжують звертатися до неї і висловлювати бажання повернутися до улюбленого театру [4].

Цей конфлікт підкреслює складність ситуації, в якій опинився театр «Золотий ключик». Відсутність чіткого правового врегулювання та необхідність вирішення конфлікту через судові інстанції можуть затягнути процес відновлення роботи театру, що негативно вплине на дітей, які залишилися без можливості займатися улюбленою справою. Тетяна Єгорова зазначає, що має намір повернути всі декорації та інше майно, щоб відновити діяльність театру в нових умовах, однак стикається з серйозним спротивом з боку Ірини Ніколаєвої [4].

Внутрішній конфлікт між колишніми партнерами став ще однією перепоною на шляху до нормалізації діяльності театру «Золотий ключик». Для вирішення цієї проблеми необхідні як правові заходи, так і підтримка з боку громади та організацій, зацікавлених у збереженні та розвитку культурного середовища в умовах воєнного стану.

В Україні наразі бракує навчальних програм, спрямованих на підготовку спеціалістів з музично-пластичної режисури для дитячих театрів. Це ускладнює пошук кваліфікованих кадрів, здатних забезпечити високий рівень постановок. Така ситуація призводить до дефіциту професіоналів, які володіють необхідними знаннями та навичками для роботи з дітьми в сфері театрального мистецтва, зокрема у поєднанні музики і пластики. Без належної підготовки кадри не завжди можуть повністю реалізувати потенціал театральних постановок, що впливає на якість і глибину виступів.

Цей брак кваліфікованих спеціалістів також ускладнює впровадження інноваційних методик та сучасних підходів у навчання дітей. Навчальні заклади, які готують акторів і режисерів, здебільшого орієнтовані на традиційні форми театрального мистецтва, не приділяючи достатньої уваги специфічним аспектам дитячого театру. Це означає, що багато режисерів і викладачів

змушені самостійно опановувати нові методики та розробляти власні навчальні програми, що потребує значних зусиль і часу.

Відсутність структурованих програм навчання знижує можливість професійного зростання молодих спеціалістів у сфері музично-пластичної режисури. Це може призводити до того, що талановиті фахівці залишають сферу дитячого театру або шукають можливості для розвитку за кордоном, де є більше ресурсів та підтримки для творчого розвитку. Така ситуація створює додатковий виклик для театру «Золотий ключик», який прагне підтримувати високу якість своїх виступів та забезпечувати своїм вихованцям найкращі умови для творчого розвитку.

Вирішення цієї проблеми потребує активної підтримки з боку держави та освітніх установ, спрямованої на розвиток і впровадження спеціалізованих навчальних програм для підготовки кадрів у сфері музично-пластичної режисури. Інвестування в освіту та професійний розвиток може стати ключем до довгострокового успіху і стабільного розвитку театру «Золотий ключик» та інших дитячих театрів в Україні.

Важливим аспектом також є те, що робота з дітьми вимагає не тільки творчого підходу, але й особливого психологічного підходу, що значно відрізняється від роботи з дорослими. Важливим аспектом є здатність створити довірчу атмосферу, де дитина відчуває себе комфортно і впевнено. Важливо враховувати емоційні та психологічні потреби дитини, які можуть суттєво відрізнятися від потреб дорослих. Режисери та хореографи повинні володіти спеціальними навичками для налагодження ефективної комунікації з дітьми, бути здатними до співчуття та мати вміння підтримувати мотивацію та інтерес дитини [36].

Не всі фахівці мають достатній досвід та навички для ефективного навчання і взаємодії з дітьми, що може негативно впливати на результати роботи. Без відповідної підготовки і глибокого розуміння психологічних особливостей дитячого віку, може виникнути ризик формування у дітей негативного ставлення до творчої діяльності, зниження їхньої самооцінки або

втрати інтересу до занять. Тому для досягнення успіху в роботі з дитячими колективами, необхідно постійно вдосконалювати свої педагогічні методики, враховувати індивідуальні особливості кожної дитини і забезпечувати сприятливу та підтримуючу атмосферу для навчання і розвитку [36].

Ключовим чинником для забезпечення високої якості навчання та постановок є регулярне підвищення кваліфікації педагогів і режисерів. Організація тренінгів, семінарів та майстер-класів, орієнтованих на розвиток навичок роботи з дітьми та впровадження сучасних методик музично-пластичної режисури, є ключовою для підтримки професійного росту фахівців. Такі навчальні заходи дозволяють педагогам і режисерам ознайомитися з новими підходами, техніками та інструментами, що значно розширює їхні можливості у створенні ефективних і креативних постановок.

Регулярні навчання сприяють обміну досвідом та налагодженню професійних контактів, що може бути корисним для впровадження інноваційних ідей і практик. Залучення відомих експертів та практиків у галузі допоможе підвищити рівень професійної підготовки, забезпечуючи якісне виконання завдань і досягнення високих результатів у роботі з дитячими колективами. Систематичний підхід до підвищення кваліфікації також сприяє підвищенню мотивації та професійної задоволеності педагогів і режисерів, що безпосередньо вплине на якість навчального процесу і кінцеві результати творчої діяльності [36].

Однією з ключових перспектив для розвитку музично-пластичної режисури є активне залучення грантів та спонсорської підтримки. Для подолання проблеми фінансування необхідно не лише шукати традиційні джерела, але й розширювати горизонти пошуку, включаючи гранти від міжнародних культурних фондів, програм з підтримки мистецтв та інноваційних ініціатив.

Попри те, що введення військового стану обмежило участь у фестивалях та міжнародних конкурсах, існує багато можливостей для залучення фінансування з боку благодійних фондів і міжнародних організацій.

Найактивніше зараз фінансовою допомогою для розвитку та підтримки дітей займається міжнародна організація «UNICEF». Також, можна звернутися до держави для отримання грантів на розвиток у сфері культури.

Для приватних закладів, таких як музичний театр «Золотий ключик», більше підходять гранти для розвитку власної справи, що може забезпечити необхідні ресурси для реалізації нових проєктів. Систематичний підхід до пошуку ресурсів та формування партнерських відносин дозволить забезпечити стабільний розвиток і втілення амбітних проєктів у сфері музично-пластичної режисури, сприяючи її подальшому зростанню та інноваційному розвитку.

Співпраця з міжнародними театральними колективами та участь у міжнародних фестивалях і конкурсах будуть важливими для підвищення рівня художнього та технічного виконання в театрі «Золотий Ключик». Така міжнародна взаємодія дозволить переймати передовий досвід, сучасні методики та інноваційні практики, які вже зарекомендували себе на світовій сцені.

Взаємодія з закордонними фахівцями відкриє нові перспективи для творчого розвитку, надасть можливість впроваджувати новаторські підходи та вдосконалювати існуючі методи роботи. Участь у міжнародних платформах також сприятиме розширенню мережі професійних контактів, що може призвести до нової співпраці і проєктів. Це не тільки збагачуватиме репертуар театру, але й підвищуватиме його конкурентоспроможність на міжнародній арені.

Інтеграція міжнародного досвіду у власну практику допоможе підвищити художній рівень постановок, вдосконалити техніку виконання та сприятиме загальному розвитку музично-пластичної режисури. Впровадження інноваційних рішень і прийомів дозволить музичному театру «Золотий Ключик» залишатися на передовій позиції у сфері дитячого театру, сприяючи його подальшому зростанню та успіху.

Музично-пластична режисура в музичному театрі «Золотий Ключик» має значний потенціал для розвитку, однак потребує подолання низки серйозних проблем, які включають фінансування, підготовку кадрів, інфраструктуру та

специфіку роботи з дітьми. Питання фінансування вимагає комплексного підходу, включаючи залучення додаткових ресурсів, таких як гранти, спонсорська підтримка та партнерські проєкти, що можуть забезпечити стабільний бюджет для реалізації творчих задумів. Підготовка кадрів є важливою для підтримки високого рівня професіоналізму; тому необхідно організовувати регулярні тренінги, майстер-класи та програми підвищення кваліфікації для педагогів і режисерів. Удосконалення інфраструктури театру також є пріоритетом, адже оновлене обладнання і комфортні умови роботи сприяють підвищенню ефективності творчого процесу. Специфіка роботи з дітьми вимагає врахування їхніх психологічних і емоційних потреб, що може бути реалізоване через впровадження інноваційних педагогічних методик та створення сприятливого навчального середовища [36].

Вирішення цих проблем та реалізація перспективних напрямів розвитку не тільки дозволять дитячому музичному театру «Золотий Ключик» зберегти свій унікальний стиль, але й вийти на новий рівень художньої виразності та професійної майстерності. Це забезпечить театр успіхом не лише на місцевому рівні, але й на міжнародній арені, сприяючи його визнанню та популярності в широкому культурному контексті. Розвиток і реалізація новаторських ідей, високоякісних постановок і ефективних педагогічних практик допоможе театру утвердити своє місце як важливого культурного інституту, що активно впливає на розвиток музично-пластичної режисури в Україні та за її межами.

РОЗДІЛ III. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МУЗИЧНО-ПЛАСТИЧНОЇ РЕЖИСУРИ В ДИТЯЧОМУ ТЕАТРИ

3.1. Вплив методик роботи режисера на музично-пластичну виразність акторів

Сучасний дитячий театр є особливою формою мистецтва, яка не лише відтворює ідеї і сюжети, але й виховує естетичний смак у юних глядачів. В умовах сьогодення розвиток музично-пластичної режисури набуває особливого значення, оскільки саме ця складова дозволяє створювати на сцені насичені, емоційно виразні вистави, здатні впливати на глядача на глибокому рівні. Одним з ключових факторів, що впливають на музично-пластичну виразність вистав, є методики роботи режисера.

Режисер виступає як провідник між задумом постановки і його втіленням на сцені. Він не просто визначає стиль, темп, емоційну насиченість і характер рухів акторів, а й створює своєрідний простір, у якому актори можуть досліджувати свої творчі можливості. Режисер контролює кожен етап роботи над виставою: від аналізу драматургії до остаточного втілення образів на сцені. Це потребує тонкого чуття, здатності до багатогранного мислення і глибокого розуміння не лише музики та пластики, але й психології актора, що дозволяє йому працювати з різними типами особистостей і стилями виконання.

Методики роботи режисера можуть включати різноманітні підходи, від класичних до інноваційних, і спрямовані на те, щоб допомогти акторам глибше розуміти музику, навчитися виражати її через рухи та взаємодіяти з іншими акторами на сцені. Класичні підходи можуть базуватися на чіткому дотриманні канонічних форм і структур, що надає виставі певної формальної витонченості. Інноваційні методи, навпаки, можуть пропонувати акторам нестандартні завдання, що дозволяють по-новому поглянути на традиційні теми і прийоми, відкриваючи нові грані музично-пластичної виразності.

Зокрема, застосування методик, які базуються на імпровізації, дозволяє акторам вільно виражати свої емоції через пластику, не обмежуючись

жорсткими рамками хореографії. Імпровізація стає своєрідним містком між внутрішнім світом актора і зовнішнім вираженням його емоцій, що дозволяє створювати неповторні, живі образи на сцені. Це може сприяти більш автентичному і природному виконанню, яке передає глядачам глибокі емоційні переживання.

Режисер, який вміло використовує такі методи, може допомогти акторам розкрити свій творчий потенціал і досягти високого рівня художньої виразності. Він створює середовище, де актори можуть експериментувати, шукати нові форми самовираження і вдосконалювати свої навички. Це забезпечує не лише технічну досконалість, але й емоційне залучення, що робить кожную виставу унікальною та незабутньою для глядача.

Методики роботи режисера можуть бути різними за своїм підходом до навчання акторів і розвитку їхньої музично-пластичної виразності. Одні режисери віддають перевагу методам суворої дисципліни, коли актори чітко дотримуються заданих рухів і хореографії, ретельно відтворюючи кожен елемент. Такий підхід підкреслює технічну досконалість і синхронність, що є особливо важливим у класичних виставах, де кожен рух має відповідати певному музичному мотиву або хореографічному канону.

У такому випадку, режисер виступає як вимогливий наставник, який контролює кожен аспект виконання, забезпечуючи злагодженість та цілісність вистави. Це допомагає створювати вражаючі та візуально гармонійні постановки, де акценти ставляться на точність і колективну взаємодію акторів.

Інші ж режисери, навпаки, акцентують увагу на творчій свободі, дозволяючи акторам самостійно інтерпретувати музику і виражати її через свої рухи. Такий підхід стимулює акторів до активного творчого пошуку, відкриття нових форм самовираження та оригінальних інтерпретацій. Свобода в творчості дає акторам можливість розкрити свою індивідуальність, втілити у виставі власні ідеї та почуття. Режисер в такому випадку стає більше модератором, який направляє і підтримує акторів у їхньому пошуку, створюючи умови для

імпровізації та експериментів. Це сприяє розвитку особистісної пластичності, емоційної глибини та унікальності кожного виконавця.

Важливим аспектом є також використання музики як інструменту для формування пластичної виразності. Режисери можуть навчати акторів реагувати на різні музичні ритми, тембри та мелодії, адаптуючи свої рухи відповідно до музичного супроводу. Такий підхід не лише збагачує сценічну виразність, але й допомагає акторам розвивати почуття ритму, музичний слух і здатність імпровізувати. Завдяки цьому актори стають більш чутливими до музичних нюансів, що дозволяє їм створювати багатопланові образи, які глибше резонують з аудиторією. Крім того, актори вчаться взаємодіяти з музикою не лише на рівні слуху, але й через тілесні відчуття, що додає виставам особливої емоційної виразності.

Методики, що включають глибокий аналіз музики та її інтеграцію в рухи, дозволяють акторам краще розуміти сутність музично-пластичної виразності. Наприклад, режисери можуть проводити спеціальні заняття, на яких актори аналізують музичні твори і шукають способи передати їхню емоційну і сенсову наповненість через пластику. Такий підхід сприяє не лише технічній досконалості виконання, але й глибшому розумінню актором своєї ролі і взаємодії з іншими елементами вистави.

Режисери також можуть використовувати різноманітні методи для розширення уявлення акторів про зв'язок між музикою і рухом, що підвищує рівень синхронізації і гармонійності у виступах. Це все разом створює умови для більш повного і багатогранного художнього самовираження акторів на сцені, що є основою для успішної та глибоко зворушливої постановки.

Незважаючи на численні переваги, використання музично-пластичних методик у театральній режисурі стикається з певними викликами, що ускладнюють їх впровадження та розвиток. Одним з основних є відсутність спеціалізованих програм навчання, які б готували фахівців саме в цій сфері. У більшості театральних навчальних закладів основна увага приділяється традиційним підходам до акторської майстерності та режисури, в той час як

музично-пластичні методики залишаються поза фокусом. Це призводить до того, що режисери, які бажають використовувати ці методики, змушені самостійно розробляти і впроваджувати свої власні підходи. Такий процес може бути не лише трудомістким, але й потребує великої кількості часу, експериментів і помилок, перш ніж методика почне приносити бажані результати. Відсутність належної підтримки в цьому напрямі також може призвести до того, що молоді режисери можуть відчувати труднощі в реалізації своїх творчих ідей.

Іншим викликом є необхідність адаптації методик до індивідуальних особливостей акторів. Кожен актор має свій унікальний стиль, фізичні можливості, рівень музичного сприйняття і пластичні навички, що вимагає від режисера високого рівня гнучкості та творчого підходу. Режисер повинен бути не тільки майстром своєї справи, але й психологом, здатним розпізнати сильні сторони кожного актора і розвинути їх. Однак, така адаптація може займати багато часу і потребувати індивідуальної роботи з кожним актором, що в умовах обмежених ресурсів та часу стає ще одним значним викликом.

Проте, перспективи розвитку музично-пластичної режисури є досить обнадійливими, особливо в сучасному культурному контексті, де зростає інтерес до інтеграції різних видів мистецтва. Поєднання музики і пластики відкриває нові горизонти для театральних постановок, дозволяючи створювати більш емоційно насичені та візуально привабливі вистави.

Інноваційні технології, такі як віртуальна реальність, інтерактивні медіа, проєкційні технології та звукові ефекти, пропонують безліч можливостей для підсилення музично-пластичної виразності на сцені. Вони можуть не тільки доповнити традиційні методики, але й стати основою для створення нових форм театального мистецтва. Такий розвиток, у свою чергу, може стимулювати появу нових навчальних програм, які будуть готувати фахівців у сфері музично-пластичної режисури, забезпечуючи таким чином необхідну базу для подальшого вдосконалення і поширення цих методик у театральному середовищі.

Методики роботи режисера відіграють вирішальну роль у формуванні музично-пластичної виразності акторів, адже саме від них залежить, наскільки органічно та виразно актори зможуть передати задум постановки через поєднання руху і музики. Вміння режисера гармонійно поєднувати ці елементи є запорукою створення вистави, яка викликатиме у глядачів глибокі емоції і залишатиме незабутнє враження. Використання різноманітних методик, таких як імпровізація, дозволяє акторам виходити за рамки чітко визначених хореографічних рухів і вільно експериментувати з музикою, що сприяє створенню більш живої та автентичної сценічної дії. Аналітичний підхід до музики, який передбачає глибоке осмислення її структури та емоційного змісту, допомагає акторам краще розуміти ритм, динаміку та енергетику музичного твору, що, у свою чергу, підсилює їхню здатність передати ці елементи через пластику.

Творча свобода, яку надає режисер акторам, відкриває перед ними можливість самостійно інтерпретувати музику та знаходити власні шляхи її вираження через рухи. Це не лише розширює їхні акторські можливості, але й сприяє глибшому зануренню у роль, створюючи на сцені особливу атмосферу, що захоплює глядача. Однак, попри ці очевидні переваги, розвиток музично-пластичної режисури стикається з низкою труднощів. Зокрема, брак спеціалізованих кадрів та необхідність адаптації методик до індивідуальних особливостей акторів можуть уповільнювати процес впровадження цих підходів.

Проте, навіть у таких умовах, розвиток музично-пластичної режисури має значний потенціал. Зростаючий інтерес до інноваційних форм мистецтва, що поєднують музику і пластику, відкриває перед театрами нові горизонти, дозволяючи досягати високого рівня творчої майстерності та створювати постановки, які резонують з сучасною аудиторією. Сприяючи експериментам та новаторству, музично-пластична режисура не лише збагачує театральне мистецтво, але й допомагає акторам розвивати їхні таланти, роблячи вистави ще більш емоційно насиченими та візуально виразними.

3.2. Методики використання музично–пластичних засобів у постановках дитячих вистав

Музично-пластична режисура в дитячому театрі є важливим і багатогранним елементом, який суттєво впливає на якість та привабливість театрального мистецтва для юної аудиторії. Вона включає в себе інтеграцію музичних і пластичних елементів, що дозволяє створювати захоплюючі та емоційно насичені постановки, які відповідають потребам і інтересам дітей.

У сучасному контексті розвитку дитячого театру спостерігаються значні зміни, зумовлені як інноваціями в театральному мистецтві, так і технологічними досягненнями. Новітні технології відкривають нові можливості для створення візуально ефектних і динамічних постановок, які здатні привернути увагу дітей і підтримувати їхню цікавість.

Зміни в соціальних і культурних уподобаннях дітей також впливають на тенденції розвитку дитячого театру. Сучасні діти зростають у цифровому середовищі, де швидкий ритм і яскраві візуальні ефекти є частиною їхнього щоденного досвіду. Тому дитячий театр адаптується до цих нових умов, впроваджуючи сучасні методи і технології, які відповідають зміненим сприйняттям і очікуванням молоді аудиторії.

Інновації у створенні сценічних образів, нові підходи до музичного супроводу і креативні пластичні рішення стають невід'ємними частинами сучасних дитячих вистав, допомагаючи створювати захоплюючий театральний досвід, який відповідає сучасним тенденціям і потребам юного глядача.

Сучасні дитячі театри активно застосовують методику синтезу музики і пластики для створення інтегрованих театральних постановок. Цей підхід не лише вдосконалює візуальне і слухове сприйняття вистави, але й дозволяє режисерам ефективно інтегрувати музичні та пластичні елементи для досягнення єдиного емоційного і сюжетного ефекту.

Методика використання музично-пластичних засобів включає в себе детальне планування та координацію між музичними композиціями і

сценічними рухами персонажів. Режисер починає з визначення музичного ритму та емоційного настрою, які будуть відповідати сюжетним моментам і характеру персонажів. Музика в таких постановках не лише супроводжує сценічні дії, але й активно взаємодіє з пластичними елементами, створюючи синергетичний ефект.

У процесі постановки, режисер використовує музику для підкреслення важливих драматургічних моментів та для визначення ритмічної структури сцен. Це може включати синхронізацію рухів акторів з музичними акцентами, що дозволяє створювати вражаючі і незабутні сцени, де пластика персонажів органічно вплітається в музичний контекст. Наприклад, швидкі ритмічні партії можуть супроводжуватися енергійними і динамічними рухами, тоді як повільні і меланхолійні музичні фрагменти можуть бути підкріплені плавними і виразними жестами.

Методика включає розробку пластичних номерів, які відображають не лише характер персонажів, але й сюжетні повороти. Режисер часто використовує музичні мотиви для створення рухових схем, які відповідають емоційним станам героїв і змінам у сюжеті. Це дозволяє створювати гармонійний та виразний театральний досвід, де кожен рух і жест підтримується музичним супроводом, а сцени набирають додаткового емоційного і виражального змісту.

Синтез музики і пластики допомагає режисерам залучати дітей до активного сприйняття вистави, сприяючи розвитку їхньої чутливості до ритму та руху. Методика не лише робить постановки більш динамічними і вражаючими, але й забезпечує глибше емоційне підключення дітей до театального процесу, дозволяючи їм краще розуміти і переживати сюжет, а також розвивати власні артистичні здібності.

Інтеграція музики в сюжет сучасних дитячих вистав значно впливає на акторську гру і використання пластичних засобів, що робить вистави більш насиченими і комплексними. Впровадження музичних елементів у постановки не лише доповнює сюжет, а й активно формує акторське виконання,

допомагаючи акторам краще передати емоційний стан персонажів та підкреслити ключові моменти драматургії.

Методики використання музики у дитячих виставах включають детальне узгодження між музичними і пластичними елементами. Режисери часто використовують музичний ритм як основу для розробки сценічних рухів та жестів. Це дозволяє акторському складу створювати чітко ритмізовані і синхронізовані виступи, де кожен рух і поза відповідає музичним акцентам. Музика стає активним партнером у формуванні пластичної мови персонажів, допомагаючи акторам краще відобразити емоційний контекст сцен.

Зокрема, у сценах, що супроводжуються швидкими і динамічними музичними фрагментами, актори виконують енергійні і ритмічно точні рухи, які підсилюють візуальний ефект і створюють динамічний театральний простір. У таких випадках, музика надає чітку ритмічну структуру, на основі якої актори можуть координувати свої рухи, що дозволяє досягти високого рівня синхронізації і виразності.

З іншого боку, у сценах з повільними і меланхолійними музичними партіями, актори використовують плавні і виразні рухи, які підкреслюють емоційний стан персонажів. Музика допомагає акторському складу зануритися в потрібний емоційний настрій і створювати більш глибоке і чуттєве виконання. Цей підхід дозволяє акторів краще відображати внутрішні переживання персонажів і забезпечує глядачам більш глибоке сприйняття сценічних подій.

Залучення музики до акторського процесу також сприяє розвитку акторських навичок у площині пластики і ритму. Музичні елементи дозволяють акторам практикуватися у створенні ритмічних і пластичних схем, що розвиває їхню здатність до виразного руху і взаємодії з музичним супроводом. Це також допомагає акторам краще адаптуватися до різних стилів і темпів, що є важливим аспектом у роботі над різними театральними постановками.

Таким чином, методики використання музично-пластичних засобів у дитячих виставах значно впливають на акторське виконання, допомагаючи

створювати більш глибокі, динамічні та емоційно насичені вистави, що активно залучають дітей до театрального процесу.

Новітні тенденції у пластичному виразі персонажів у дитячому театрі відзначаються значною увагою до детальної міміки та жестів, що є ключовими елементами для глибокого сприйняття і розуміння характерів та емоційного стану персонажів. Інноваційні підходи до пластики включають використання експресивних і добре продуманих рухів, які підкреслюють індивідуальність кожного персонажа, надаючи йому унікальний фізичний стиль і характер. Це дозволяє акторам більш точно передавати внутрішні переживання і мотивації героїв через їхні рухи і жести, що, в свою чергу, допомагає створити чітке і вражаюче уявлення про персонажів.

Одним з основних аспектів сучасних підходів є використання детальної міміки, яка допомагає відобразити тонкі емоційні нюанси. Розгорнута і тонка міміка дозволяє акторові вловити і передати складні емоційні стани, що є важливими для формування повноцінного образу персонажа. Це сприяє розвитку емоційного інтелекту у дітей, адже вони можуть легко впізнати і зрозуміти емоційні реакції персонажів через їхні вирази обличчя та жести.

Інноваційні підходи також передбачають використання пластичних технік, які акцентують на фізичних особливостях персонажів, таких як їхні рухи, поза і ритм. Це допомагає створити більш яскравий і виразний образ, що робить персонажів більш пам'ятними і впізнаваними для молодшої аудиторії. Наприклад, персонажі можуть мати специфічний стиль рухів або жестикуляцію, що відображає їхній внутрішній стан або соціальний статус, що додає глибини і контексту в їхню роль.

Ці підходи полегшують процес ідентифікації з героями, дозволяючи дітям краще зрозуміти і пережити емоції, що відображені на сцені. Відзначення емоційних відтінків через пластичні вирази допомагає створити більш чуттєвий і емоційно резонуючий досвід, що стимулює розвиток емпатії та кращого розуміння міжособистісних стосунків. Сучасні тенденції в пластичному виразі

персонажів, таким чином, сприяють не лише естетичній привабливості вистав, але й вихованню емоційної чутливості та соціальної інтеграції дітей.

Сучасні дитячі театри активно використовують методики інтеграції костюмів і сценографії для підсилення музично-пластичної виразності постановок, що сприяє більш глибокому і комплексному театральному досвіду. Режисери застосовують ці методики для досягнення синергії між візуальними, музичними та пластичними елементами, що значно підвищує виразність і ефективність сценічних виступів.

Методика режисера у використанні костюмів передбачає їхню гармонізацію з музичним ритмом і стилістикою постановки. Для цього режисер вибирає костюми, які підкреслюють ритмічні акценти музики і створюють візуальний ефект, що доповнює сценічні рухи. Наприклад, костюми можуть містити динамічні елементи, такі як виблискуючі деталі або рухливі частини, що підсилюють виразність пластичних елементів і чіткість рухів акторів. Це дозволяє акторам точніше відповідати ритму музики і створює враження гармонійного поєднання між музичним супроводом і сценічною діяльністю.

У сфері сценографії режисери використовують інтерактивні елементи, що реагують на музичний супровід, як частину методики створення динамічного театального простору. Інтеграція технологій, таких як механізми для зміни освітлення або системи проєкторів, дозволяє сценічному простору адаптуватися до музики в реальному часі. Це створює живий і змінний сценічний ефект, що поглиблює взаємодію між акторами та їхнім оточенням. Режисери, впроваджуючи ці технології, забезпечують акторів можливістю взаємодіяти з сценічним простором, що підсилює пластичну виразність і робить вистави більш інтерактивними.

Методика використання сучасних технологій у сценографії включає також створення вражаючих візуальних ефектів, які підкріплюють музичний супровід і допомагають акторам краще передати емоції персонажів. Режисери застосовують ці технології для створення динамічних фонових проєкцій і

інтерактивних сцен, що не тільки привертає увагу дітей, але й посилює їхнє занурення в театральний процес.

Проаналізувавши методики використання музично-пластичних засобів у постановках дитячих вистав, рекомендуємо режисерам впровадити наступні підходи для підвищення виразності та ефективності сценічних постановок. Важливо активно інтегрувати музику та пластичні елементи, забезпечуючи гармонійне поєднання між звуковими і візуальними компонентами. Рухи акторів, їхні жести і вирази повинні чітко відповідати ритму та настрою музичного супроводу, що створює більш виразні і динамічні сценічні образи, які краще сприймаються дітьми.

Рекомендується також особливу увагу приділити вибору костюмів і сценографії, які повинні підкріплювати музично-пластичний вираз. Костюми мають бути не лише естетично привабливими, але й функціональними, підкреслюючи ритмічні та емоційні аспекти вистави. Сценографія з інтерактивними елементами, що реагують на музику, може значно покращити театральний досвід, створюючи динамічне і взаємодіюче середовище.

У цьому контексті важливо використовувати сучасні технології, такі як проектори, освітлювальні системи і механізми для змінюваних сценічних ефектів. Ці технології дозволяють сцені адаптуватися до музики в реальному часі, створюючи змінний і вражаючий сценічний простір, що підсилює виразність і інтерактивність вистави.

Актори повинні проходити спеціальні тренінги з координації рухів і жестів під ритм музики, що включає вправи на розвиток ритмічної чутливості та пластичності. Це допоможе краще інтегрувати фізичну виразність з музичним супроводом. Додатково, акцент на емоційному виразі через міміку і пластичні рухи сприятиме точнішій передачі емоцій персонажів, що допоможе дітям краще ідентифікуватися з героями.

Важливо також забезпечити інтерактивні елементи, які дозволяють глядачам активно взаємодіяти з виставою. Інтерактивні сценічні елементи, що

реагують на дії акторів, або інтеграція музики та пластики в освітлювальні і звукові ефекти можуть залучити дітей до участі в театральному процесі.

Регулярна оцінка ефективності використання музично-пластичних засобів і внесення необхідних корективів є важливим аспектом для досягнення найкращих результатів. Аналіз відгуків глядачів та адаптація методик дозволить забезпечити високий рівень виразності та сприйняття вистави.

Застосування цих рекомендацій сприятиме створенню багатогранних і захоплюючих театральних постановок, де музичні і пластичні елементи гармонійно поєднуються для досягнення максимального емоційного і естетичного впливу на юну аудиторію.

3.3. Методики співпраці режисера з хореографом та композитором

Співпраця між режисером, хореографом та композитором є невід'ємною складовою успішної роботи у сучасному дитячому театрі. Цей процес набуває особливої важливості в контексті дитячих постановок, оскільки саме через ефективну взаємодію цих трьох ключових фігур можна забезпечити не лише високу якість вистав, але й сприяти гармонійному розвитку дітей-акторів.

Важливо підкреслити, що в умовах сучасного дитячого театру ця співпраця виходить за межі традиційних функцій кожного з учасників творчого процесу. Режисер, хореограф і композитор стають не лише виконавцями своїх професійних обов'язків, але й наставниками для дітей, допомагаючи їм розвивати творчу уяву, емоційну чутливість та комунікативні навички.

Успіх таких постановок багато в чому залежить від того, наскільки ефективно ці професіонали можуть синтезувати свої зусилля, адаптуючи їх до потреб і можливостей дитячої аудиторії. Саме завдяки цій тісній співпраці дитячі театральні вистави набувають особливої глибини і виразності, що робить їх не лише розважальними, але й виховними та навчальними подіями для дітей.

Співпраця між режисером, хореографом та композитором у сучасному дитячому театрі є ключовою складовою, що визначає якість та успіх постановок. Цей процес не обмежується лише узгодженням технічних аспектів створення вистави, таких як музичне та хореографічне оформлення. Натомість, він передбачає комплексний підхід, де кожен із учасників творчого процесу виступає одночасно як фахівець у своїй галузі, наставник для юних акторів та співтворець єдиного художнього простору вистави.

У дитячому театрі режисер, хореограф і композитор часто змушені адаптувати свої методики та підходи до рівня сприйняття і можливостей дітей. Це вимагає від них не лише професійної майстерності, але й психологічної гнучкості, здатності розуміти та відчувати внутрішній світ дитини.

Для прикладу, режисер повинен знайти баланс між складністю завдань і можливостями дітей, щоб не перевантажувати їх, але водночас стимулювати до

розвитку. Хореограф, у свою чергу, має створювати такі танцювальні номери, які не тільки гармонійно вписуються в загальну концепцію вистави, але й відповідають фізичним можливостям дітей-акторів, сприяючи їхньому розвитку як у сфері хореографії, так і в плані особистісного зростання.

Композитор у цьому процесі виконує не менш важливу роль, оскільки саме музика задає тон і атмосферу вистави, впливає на емоційний стан як дітей-акторів, так і глядачів. У дитячому театрі музичні рішення повинні бути не тільки емоційно насиченими, але й доступними для дитячого сприйняття, здатними викликати живий інтерес і підтримувати увагу протягом усього виступу.

Успішна співпраця між режисером, хореографом і композитором також передбачає постійний обмін ідеями та творчими знахідками. Цей процес інтеграції різних художніх засобів вимагає від кожного учасника вміння слухати і розуміти один одного, бути відкритим до експериментів і новаторських рішень. Для дитячого театру особливо важливо, щоб цей обмін був не формальним, а щирим і захоплюючим, оскільки саме так виникає справжня творча атмосфера, яка захоплює не лише дорослих, але й дітей.

Тому, співпраця між режисером, хореографом і композитором має значний вплив на формування колективу. У сучасному дитячому театрі діти не просто виконують ролі, вони активно залучені до творчого процесу, що допомагає їм розвивати командний дух, комунікативні навички та почуття відповідальності за спільний результат. Тісна взаємодія з дорослими професіоналами дає дітям можливість відчувати себе частиною великого творчого процесу, що стимулює їхню самостійність, ініціативність та впевненість у своїх силах.

Співпраця між режисером, хореографом і композитором у сучасному дитячому театрі є багатограним процесом, який охоплює як технічні, так і педагогічні аспекти. Вона сприяє не лише створенню якісних театральних вистав, але й всебічному розвитку дітей, які беруть участь у цих постановках. Це співпраця, де кожен крок, кожне рішення має важливе значення і залишає

свій відбиток не тільки на кінцевому результаті, але й на особистісному зростанні юних акторів.

Для оптимізації співпраці між режисером, хореографом та композитором у дитячому театрі доцільно впровадити кілька ключових практик. Використання інтерактивних цифрових платформ для спільного планування, обміну ідеями та комунікації є елементом для підвищення ефективності співпраці між режисером, хореографом і композитором у сучасному дитячому театрі. Такі платформи забезпечують зручний і швидкий доступ до інформації, що дозволяє всім учасникам процесу бути в курсі актуальних змін та нових ідей. Через ці платформи можна створювати спільні робочі простори для обговорення концепцій, завантаження та редагування матеріалів, таких як сценарії, музичні партитури та хореографічні нотатки.

Інтерактивні платформи, такі як «Google Drive», «Trello» або «Slack», забезпечують можливість для миттєвого обміну документами і файлами, що значно спрощує процеси планування і внесення коректив. Наприклад, режисер може поділитися останніми версіями сценарію, хореограф може завантажити відео з танцювальними репетиціями, а композитор може відправити нові музичні треки для попереднього прослуховування.

Ці платформи дозволяють проводити відео-конференції та онлайн - зустрічі, що є особливо важливим для забезпечення своєчасного обговорення та узгодження ключових аспектів постановки. Це дозволяє всім учасникам працювати над проектом в реальному часі, швидко реагуючи на зміни і корективи, що забезпечує більш злагоджену та продуктивну роботу. В результаті, інтерактивні цифрові платформи не лише покращують комунікацію між учасниками творчого процесу, але й сприяють більш ефективному управлінню проектом, що є важливим для успішного створення та реалізації дитячих театральних постановок.

Рекомендуємо впровадити регулярні творчі зустрічі та репетиції з метою обговорення прогресу і вирішення можливих проблем. Такий підхід не лише забезпечить постійний моніторинг розвитку проекту, але й стане основою для

продуктивної комунікації між членами творчої групи. Регулярні зустрічі дозволяють усім учасникам проєкту – режисеру, хореографу, композитору, а також молодим акторам – отримувати своєчасний зворотний зв'язок і вносити корективи до процесу створення постановки.

Під час таких зустрічей можна детально обговорити всі аспекти проєкту, від художнього бачення до технічних деталей. Зокрема, режисер може надати оновлену версію сценарію, хореограф може продемонструвати нові танцювальні елементи, а композитор може представити нові музичні теми. Обговорення прогресу та потенційних проблем на ранніх стадіях дозволяє швидше вирішувати виникаючі питання, уникати можливих конфліктів і непорозумінь, а також оптимізувати творчий процес.

Крім того, регулярні репетиції служать майданчиком для перевірки інтеграції різних художніх елементів – музики, хореографії та акторської гри – і забезпечення їхньої гармонійної взаємодії. Це дозволяє своєчасно коригувати будь-які розбіжності і забезпечити цілісність вистави. Репетиції також створюють умови для формування командного духу та співпраці, що є особливо важливим у дитячому театрі, де кожен учасник є частиною великого спільного проєкту.

Регулярні творчі зустрічі та репетиції сприяють не лише підвищенню якості постановки, але й розвитку професійних навичок усіх учасників, що є визначним для успішної реалізації театрального проєкту. Такий систематичний підхід дозволяє забезпечити глибоку інтеграцію різних видів творчого вираження і створити виставу, яка буде яскравою, злагодженою і впливовою.

Також важливим аспектом є впровадження адаптації творчих рішень до дитячої аудиторії. Це передбачає не лише відповідність музики і хореографії загальному задуму постановки, але й їхню здатність бути зрозумілими та привабливими для дітей-акторів і юних глядачів.

У контексті дитячого театру, де аудиторія є особливо чутливою до вражень, важливо, щоб всі елементи постановки – від музичних композицій до танцювальних номерів – були спеціально адаптовані до вікових особливостей і

психологічних потреб дітей. Це передбачає, що музика повинна бути емоційно насиченою та легко запам'ятовуватися, з простими, але захоплюючими мелодіями і ритмами, які стимулюють у дітей позитивні емоції та зацікавленість. Танцювальні постановки повинні бути зрозумілими і легко виконуваними, з врахуванням фізичних можливостей маленьких акторів і їхнього рівня розвитку.

Адаптація творчих рішень також включає врахування того, як діти сприймають і реагують на сценічні образи. Наприклад, костюми і декорації повинні бути кольоровими і яскравими, щоб привернути увагу юних глядачів, а сюжетні елементи – зрозумілими і доступними для розуміння. Це допомагає створити захоплюючу і інтерактивну атмосферу, в якій діти можуть легко уявити себе частиною театральної вистави і глибше відчувати її емоційний зміст.

Важливо також враховувати реакції дітей під час репетицій, щоб коригувати елементи постановки відповідно до їхнього сприйняття. Творчий процес має бути гнучким і адаптивним, щоб забезпечити максимальну ефективність театального досвіду для дітей. Цей підхід забезпечує не лише відповідність музичних і хореографічних рішень задуму постановки, але й допомагає створити позитивний і незабутній досвід як для юних акторів, так і для глядачів, що є ключовим для успіху дитячого театального проєкту.

Підвищення ролі імпровізації в роботі з дітьми є надзвичайно важливим аспектом у розвитку їхньої креативності та виразності. Важливо створювати умови, які дозволяють дітям вільно виражати свої емоції та ідеї, що сприяє не лише їхньому особистісному зростанню, але й розвитку творчих навичок.

Імпровізація, як метод навчання, дозволяє дітям вільно експериментувати з різними сценічними прийомами, рухами та емоціями, не боячись помилок або обмежень. Це створює середовище, в якому вони можуть досліджувати свої інтереси, відкривати нові аспекти своєї особистості і знаходити нестандартні рішення для сценічних завдань. Вільне вираження через імпровізацію допомагає дітям розвивати уяву, покращує їхню здатність до імпровізації в реальних життєвих ситуаціях і сприяє формуванню впевненості в собі.

Для досягнення цих цілей, варто організувати спеціальні заняття та ігри, які спрямовані на розвиток імпровізаційних навичок. Це можуть бути вправи, де діти імпровізують сценки на задану тему, а також ігри, що стимулюють швидке реагування і творчий підхід. Такі активності не лише роблять процес навчання більш захоплюючим, але й допомагають дітям навчитися взаємодіяти один з одним, адаптуватися до змін і знаходити творчі рішення у складних ситуаціях.

Імпровізація також відкриває дітям можливість виявити свої індивідуальні таланти та інтереси, що може значно підвищити їхню мотивацію та активність у театральному процесі. Завдяки цьому, вони не лише стають більш гнучкими і креативними, але й розвивають важливі соціальні навички, такі як співпраця, комунікація і взаємна підтримка. В результаті, імпровізація стає потужним інструментом, який не лише покращує акторські здібності дітей, але й позитивно впливає на їх загальний розвиток і самооцінку.

Формування творчої атмосфери є важливим аспектом в дитячому театрі, оскільки вона безпосередньо впливає на розвиток командної роботи і взаємодопомоги серед юних акторів. У театральній діяльності, де кожен учасник має свій унікальний внесок, створення підтримуючого і стимулюючого середовища сприяє не лише покращенню загальної атмосфери, але й формуванню відчуття спільної мети.

Така атмосфера допомагає дітям відчути себе частиною великої команди, де кожен їхній внесок цінується і враховується. Це сприяє формуванню довіри між членами театального колективу, що є основою для ефективної спільної роботи. Коли діти бачать, що їхні ідеї і зусилля підтримуються і заохочуються, їхня мотивація зростає, що позитивно впливає на їхню участь у проєкті.

Важливим елементом є організація регулярних групових обговорень і творчих зустрічей, які дозволяють дітям висловлювати свої думки і пропозиції, а також отримувати конструктивний зворотний зв'язок від своїх однокласників і наставників. Це не тільки стимулює їхню креативність, але й допомагає

розвивати навички командної роботи, такі як співпраця, комунікація і взаємна підтримка.

Формування позитивного клімату у колективі, де кожен дитина відчуває свою важливість і підтримку, є ключовим для успіху театральних проєктів. Такий підхід не лише сприяє більш продуктивній роботі над постановками, але й допомагає дітям розвиватися як особистостям, вчитися працювати в команді і вирішувати конфлікти мирним шляхом. У результаті, підтримуюча та надихаюча атмосфера створює умови для творчого зростання, підвищуючи не лише якість театральних вистав, але й загальний рівень розвитку дітей.

Ефективна співпраця між режисером, хореографом та композитором у сучасному дитячому театрі є основою для створення якісних і захоплюючих постановок, які не лише розважають, але й сприяють всебічному творчому розвитку дітей.

Така співпраця забезпечує інтегрований підхід до створення вистав, де кожен з учасників вносить свій унікальний вклад у загальний процес. Режисер визначає загальний концепт і сюжетні лінії, хореограф відповідає за пластичні рішення та танцювальні елементи, а композитор створює музичне оформлення, яке доповнює і підкреслює емоційний зміст постановки.

Впровадження інноваційних методик у процес співпраці дозволяє не тільки вдосконалити технічні аспекти роботи, але й забезпечити більш глибоке занурення дітей у театральний процес.

Використання новітніх технологій і творчих підходів дозволяє кожному члену команди краще реалізувати свої ідеї, інтегруючи їх у загальний творчий контекст.

Такий гармонійний підхід до створення вистав не тільки підвищує якість постановок, але й значно збагачує досвід юних акторів. Вони мають можливість взаємодіяти з професіоналами в різних сферах, що сприяє їхньому творчому зростанню і розвитку.

Крім того, захоплюючі та якісно виконані вистави залишають яскравий слід у пам'яті глядачів, надихаючи їх і формуючи позитивний досвід театрального мистецтва.

Таким чином, ефективна співпраця між режисером, хореографом та композитором не лише забезпечує високий рівень виконання театральних проєктів, але й створює умови для розвитку та самовираження дітей, роблячи їх участь у театральному процесі більш значущою і надихаючою.

3.4. Перспективи розвитку музично–пластичної режисури в дитячому театрі

Музично-пластична режисура у дитячому театрі є важливою складовою сучасного театрального мистецтва, яка активно впливає на формування творчих навичок дітей. Цей аспект театральної постановки забезпечує інтеграцію музики, хореографії та акторської гри, створюючи синергію, яка не тільки збагачує сценічний досвід, але й сприяє всебічному розвитку молодих артистів. Перспективи розвитку музично-пластичної режисури у дитячому театрі можна розглядати через призму кількох ключових напрямків: впровадження інноваційних методик, інтеграцію нових технологій, підвищення рівня професійної підготовки, а також створення умов для більшої залученості та самовираження дітей.

У сучасному дитячому театрі спостерігається помітна тенденція до впровадження інноваційних методик музично-пластичної режисури, що дозволяє глибше розкрити творчі можливості дітей і надати нове звучання театральним постановкам. Серед таких методик особливу увагу варто приділити використанню сучасних технологій. Впровадження інтерактивних мультимедійних елементів, проєкцій, віртуальної реальності та інших сучасних технічних рішень значно розширює можливості сценічного оформлення та виразності. Ці технології відкривають нові перспективи для створення вражаючих сценічних ефектів, які забезпечують не тільки візуальну і звукову інтригу, але й активну участь дітей у процесі створення вистав.

Зокрема, інтеграція мультимедійних проєкцій дозволяє створювати динамічні фони та ілюзії, які змінюються в реальному часі відповідно до розвитку сюжету, що робить вистави більш інтерактивними та захоплюючими для дітей. Віртуальна реальність може забезпечити унікальні можливості для занурення у фантастичні світи, які виходять за межі традиційної сцени, і дозволяє дітям взаємодіяти з елементами декорацій і персонажами в новий спосіб. Такі технологічні нововведення не тільки роблять спектаклі більш

сучасними і вражаючими, але й стимулюють дітей до творчого самовираження та інноваційного мислення.

Окрім технологічних інновацій, важливо впроваджувати нові хореографічні та музичні стилі, що відображають сучасні тенденції та інтереси дітей. Це може включати популярні танцювальні напрямки, сучасні музичні стилі, а також елементи різних культурних традицій, які є актуальними для молодого покоління. Актуалізація та інноваційність театрального контенту забезпечують його відповідність сучасним уподобанням дітей, роблячи вистави більш цікавішими і релевантними. Залучення таких нових форм і стилів у процес створення театральних постановок допомагає не лише підтримувати інтерес молоді аудиторії, але й відкриває нові горизонти для творчого розвитку юних акторів.

Впровадження інноваційних методик у музично-пластичну режисуру сучасного дитячого театру сприяє значному розширенню творчих можливостей, як для дітей-акторів, так і для глядачів. Технологічні нововведення та актуалізація художніх стилів формують новий, захоплюючий театральний досвід, що забезпечує як глибоке занурення у творчість, так і високий рівень зацікавленості молоді аудиторії.

Ефективний розвиток музично-пластичної режисури у дитячому театрі неможливий без системного підходу до підвищення професійного рівня всіх учасників творчого процесу, зокрема режисерів, хореографів і композиторів. Кожен з цих фахівців відіграє ключову роль у формуванні і реалізації театральної постановки, тому їхня професійна підготовка має вирішальне значення для досягнення високих результатів.

Актуально впроваджувати спеціалізовані програми підвищення кваліфікації, семінари, тренінги та майстер-класи, які дозволяють фахівцям залишатися в курсі нових тенденцій та методик у галузі театрального мистецтва. Такі заходи можуть охоплювати широкий спектр тем, від новітніх технологій та інновацій у сценічному оформленні до сучасних методик роботи з дітьми. Участь у подібних програмах не лише дозволяє фахівцям освоювати

нові навички, але й стимулює їхній професійний розвиток та творчий потенціал.

Програми підвищення кваліфікації можуть включати тренінги з використання нових технологій у театральному оформленні, що дозволяє інтегрувати мультимедійні елементи та інтерактивні рішення у вистави. Семінари з нових хореографічних стилів і технік допомагають хореографам впроваджувати сучасні рухові форми, які відповідають інтересам дітей. Навчання з композиторських технік дозволяє створювати музику, яка емоційно підкріплює сценічні події і взаємодіє з іншими елементами постановки.

Розвиток професійної підготовки педагогів також сприяє впровадженню ефективних технік навчання, що забезпечують високий рівень виконання і постановки вистав. Кваліфіковані фахівці можуть не лише навчити дітей основам театральної майстерності, але й надихнути їх на нові досягнення. Цей аспект є надзвичайно важливим для формування творчої особистості дитини, оскільки дозволяє їй розвивати свої таланти, вдосконалювати навички та самовиражатися через мистецтво.

Таким чином, постійне вдосконалення професійних навичок театральних фахівців є ключовим фактором успіху у розвитку музично-пластичної режисури в дитячому театрі. Це забезпечує не тільки якісний підхід до створення театральних постановок, але й сприяє всебічному розвитку дітей, що є основною метою сучасного дитячого театального мистецтва.

Музично-пластична режисура в дитячому театрі повинна сприяти максимальному залученню дітей у процес творчості та розвитку їхнього самовираження. Це передбачає створення умов, за яких діти можуть активно брати участь у всіх етапах створення театральної постановки — від розробки концепції до реалізації фінального продукту. Важливо, щоб кожен аспект постановки, від вибору музики та хореографії до сценічного оформлення, включав внесок юних артистів.

Імпровізація, колективне обговорення та участь у прийнятті творчих рішень є ключовими елементами, які дозволяють дітям відчути свою

значущість у процесі створення вистави. Наприклад, на етапі розробки концепції, діти можуть запропонувати ідеї щодо сюжету, персонажів або сценічних ефектів, що дозволяє їм не лише виявити свою креативність, але й відчутти себе важливими учасниками театрального процесу.

Залучення дітей до імпровізації та експериментів з рухами, музикою і діалогами дає їм можливість розвивати власні творчі здібності та виражати себе через мистецтво. Колективне обговорення ідей на репетиціях допомагає дітям розвивати комунікативні навички, вчить їх слухати і враховувати думки інших, а також активно працювати в команді. Такий підхід сприяє розвитку впевненості в собі, оскільки діти бачать результати своїх зусиль і отримують позитивний зворотний зв'язок від своїх наставників і однолітків.

Більше того, активна участь у творчому процесі допомагає дітям краще розуміти і сприймати складні аспекти театрального мистецтва, такі як інтеграція музики та хореографії у загальний контекст постановки. Це дозволяє їм не лише вдосконалювати свої навички, але й розвивати глибше розуміння взаємозв'язків між різними елементами театрального мистецтва.

Залучення дітей у процес музично-пластичної режисури не лише розвиває їх творчі здібності, але й сприяє формуванню важливих життєвих навичок, таких як впевненість у собі, комунікація і здатність до командної роботи. Це робить процес створення театральної постановки більш інтерактивним і значущим для кожного учасника, що є важливим аспектом у розвитку сучасного дитячого театру.

Для успішного розвитку музично-пластичної режисури в дитячому театрі доцільно впровадити кілька ключових рекомендацій, які дозволять значно підвищити ефективність театральних постановок і зацікавленість дітей у процесі творчості.

По-перше, важливо впровадити інтерактивні технології. Використання новітніх мультимедійних інструментів, таких як інтерактивні проекції, віртуальна реальність і доповнена реальність, може значно розширити можливості сценічного оформлення. Ці технології дозволяють створювати

захоплюючі візуальні ефекти та інтерактивні елементи, які не тільки підвищують цікавість дітей до театрального процесу, але й сприяють більш глибокому зануренню у світ постановки. Діти мають можливість взаємодіяти з мультимедійними компонентами, що робить вистави більш динамічними і незабутніми.

По-друге, підвищення кваліфікації фахівців є важливим для забезпечення високого рівня театрального мистецтва. Регулярне проведення тренінгів, семінарів та майстер-класів для режисерів, хореографів та композиторів дозволяє їм залишатися в курсі нових тенденцій та методик у сфері музично-пластичної режисури. Це забезпечує впровадження сучасних практик у театральний процес, що підвищує якість постановок і їх відповідність актуальним вимогам.

По-третє, створення сприятливої атмосфери для самовираження дітей є головним аспектом успіху музично-пластичної режисури. Важливо забезпечити умови, за яких діти можуть активно імпровізувати і брати участь у всіх етапах створення постановки. Такий підхід дозволяє дітям не лише розвивати свою креативність, але й відчувати себе частиною колективного творчого процесу. Участь у прийнятті рішень, створення власних ідей і їх реалізація на сцені допомагає дітям розвивати впевненість у своїх силах і формувати важливі соціальні навички.

По-четверте, інтеграція сучасних хореографічних і музичних стилів сприяє актуальності і привабливості театральних постановок. Включення нових стилів, таких як сучасний танець, електронна музика або ф'южн, дозволяє створювати актуальні та динамічні вистави, які відповідають сучасним тенденціям і інтересам молоді аудиторії. Це робить постановки більш захоплюючими та резонансними для дітей, що, у свою чергу, підвищує їх зацікавленість у театральному мистецтві.

Впровадження цих рекомендацій сприятиме не лише розвитку музично-пластичної режисури в дитячому театрі, але й загальному підвищенню якості театрального мистецтва, що створюється для юної аудиторії.

Отже, перспективи розвитку музично-пластичної режисури в дитячому театрі відкриваються у великому і різноманітному спектрі можливостей. Інтеграція інноваційних методик і технологій, вдосконалення професійної підготовки фахівців та створення умов для активного творчого самовираження дітей значно підвищить якість театральних постановок і сприятиме розвитку творчих здібностей юних акторів.

ВИСНОВКИ

У результаті нашого кваліфікаційного дослідження на тему «Особливості музично-пластичної режисури в дитячих театральних колективах» були розглянуті та проаналізовані основні аспекти, теоретичні підходи, класифікація засобів, а також специфіка реалізації музично-пластичної режисури у практиці дитячих театрів. Також в процесі магістерського наукового дослідження ми з науковим керівником виконали усі 7 поставлених завдань.

1. Розглянути науково–теоретичні основи музично–пластичної режисури в дитячому театрі.

Ми розглянули ключові аспекти музично-пластичної режисури в дитячому театрі, яка є інтеграцією різноманітних елементів сценічного мистецтва, таких як музика, хореографія та акторська гра. Цей підхід забезпечує гармонійне поєднання візуальних, музичних і фізичних елементів, що сприяє формуванню творчих навичок дітей, їх емоційній і технічній виразності на сцені.

Ми з'ясували, що історія розвитку музично-пластичної режисури в дитячому театрі демонструє важливість цього напрямку у формуванні творчого потенціалу молодих акторів. Від ранніх експериментів до сучасних методик, музично-пластична режисура відіграє ключову роль у створенні художнього і виховного середовища для дітей, що підкреслює значущість інтеграції мистецтва та освіти.

Нами досліджено, що теоретичні підходи до музично-пластичної режисури підтверджують її складність і важливість у театральній практиці. Вона поєднує мистецьку виразність музики та пластики, що дозволяє глибше відчувати і розуміти сюжет та емоційну атмосферу вистав. Теоретичне осмислення цієї теми є важливим для розвитку театральної освіти і культурного виховання дітей.

Розглянуто класифікацію засобів музично-пластичної режисури, яка включає: вокал, інструментальну музику, шумові ефекти, танцювальні номери,

пантоміму та візуально-музичні ефекти. Розуміння і вміння використовувати ці елементи допомагає створювати вистави, які захоплюють та надихають глядачів, сприяючи їх культурному розвитку.

2. Охарактеризувати дитячий театр «Золотий Ключик».

У ході роботи ми охарактеризували дитячий театр «Золотий Ключик», оскільки він є яскравим прикладом успішної реалізації музично-пластичної режисури в дитячому театрі. Театр демонструє високу ефективність інтеграції музики, хореографії та акторської гри, що робить постановки не лише захоплюючими, але й виховними для дітей, сприяючи їхньому творчому і особистісному розвитку.

3. Проаналізувати музично–пластичні рішення у постановках театру «Золотий Ключик».

У процесі роботи ми провели аналіз музично-пластичних рішень у постановках театру «Золотий Ключик». Наш аналіз показав, що інтеграція інноваційних технік і елементів значно підвищує загальну якість вистав. Використання сучасних хореографічних методик, новітніх музичних стилів та технологічних інструментів не лише збагачує сценічне оформлення, але й сприяє створенню глибокого емоційного резонансу у глядачів, роблячи вистави більш виразними та захоплюючими.

4. Проаналізувати методику роботи режисера з музично–пластичною виразністю акторів.

Під час дослідження ми проаналізували методику роботи режисера з музично-пластичною виразністю акторів у театрі «Золотий Ключик». Ця методика передбачає інтеграцію фізичних вправ, музичних елементів та акторських технік, що забезпечує всебічний розвиток дітей. Професіоналізм педагогічного колективу та систематичний підхід до навчального процесу сприяють значним досягненням юних акторів у творчій діяльності та допомагають створювати незабутні театральні постановки.

5. Дослідити вплив участі у виставах театру на творчий розвиток дітей.

Нами досліджено, що музично-пластична режисура в театрі «Золотий Ключик» суттєво впливає на творчий розвиток дітей. Поєднання музики та хореографії у виставах сприяє зростанню музичних здібностей, фізичної виразності, самооцінки та емоційної відкритості. Театр створює середовище, яке стимулює дітей до творчого самовираження і сприяє розвитку навичок, які будуть корисні в їхньому подальшому житті.

6. Визначити основні проблеми, з якими зіштовхується театр у роботі з музично–пластичною режисурою, та запропонувати шляхи їх вирішення.

Нам вдалося визначити основні проблеми у роботі з музично-пластичною режисурою, такі як технічні обмеження або недостатня підготовка фахівців, можуть бути вирішені через впровадження нових технологій і методик, а також через постійне підвищення кваліфікації.

Дослідження сучасних методик підтвердило їхній позитивний вплив на якість музично-пластичної виразності акторів, зокрема завдяки впровадженню інноваційних технік і підходів. Включення новітніх технологій, таких як інтерактивні мультимедійні елементи та сучасні хореографічні стилі, значно розширює можливості для сценічного вираження і творчого розвитку.

7. Дослідити сучасні тенденції розвитку музично–пластичної режисури в дитячому театрі.

Наше дослідження сучасних тенденцій розвитку музично–пластичної режисури в дитячому театрі підтвердило їх позитивний вплив на якість музично-пластичної виразності акторів завдяки використанню інноваційних технік і підходів. Зокрема, впровадження новітніх технологій та сучасних хореографічних стилів розширює можливості сценічного вираження і розвитку акторських навичок. Розроблені нами рекомендації, такі як інтерактивні платформи для спільної роботи, регулярні творчі зустрічі та підвищення кваліфікації фахівців, сприятимуть подальшому покращенню результативності цих методик, забезпечуючи гармонійне поєднання музичної та пластичної складових вистав.

Перспективи розвитку музично-пластичної режисури в дитячому театрі включають впровадження інноваційних підходів, інтеграцію нових технологій і підвищення професійної підготовки, що сприятиме підвищенню якості постановок і розвитку творчих здібностей молодих акторів.

Результати нашого дослідження свідчать, що музично-пластична режисура в дитячих театрах є важливим і різноманітним напрямком, який вимагає постійного вдосконалення і адаптації до сучасних стандартів. Це забезпечує високий рівень театрального мистецтва та сприяє комплексному розвитку дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамян В. Театральна педагогіка. Київ: Лібра, 1996. 224 с.
2. Борисова Т. Музична казка як інструмент розвитку креативних якостей молодших школярів | педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогічна освіта: теорія і практика. URL: <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/168732> (дата звернення: 03.07.2024).
3. Борисова Т. Формування емоційної культури молодших школярів засобами театральної діяльності на уроках мистецтва | педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогічна освіта: теорія і практика. URL: <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/222911> (дата звернення: 03.07.2024).
4. В Дніпрі власниця дитячого театру “Золотий ключик” скаржить на неможливість забрати реквізит. *Інформатор Дніпро*. URL: <https://dp.informator.ua/uk/v-dnipri-vlasnicya-dityachogo-teatru-zolotiy-klyuchik-skarzhitsya-na-nemozhlivist-zabrati-rekvizit> (дата звернення: 02.08.2024).
5. Василько В. Фрагменти режисури. Київ: Мистецтво, 1967. 412 с.
6. Виталков В. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Зб. наук. праць: наук. зап. Рівненського державного гуманітарного університету. Вип.14. Рівне: РДГУ, 2008. 193 с.
7. Ворожейкіна О. Театральна вітальня (середня школа). Харків. :Вид. група «Основа», 2010. 207 с.
8. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Моана. Легенда Океану спектакль, 2019. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=2w600U3I0bw> (дата звернення: 01.08.2024).
9. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Принцеса та Трубадур - виступ в Діснейленді, 2018. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=AD1OPFtcALc> (дата звернення: 02.08.2024).
10. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Спектакль Синя птаха - Золотий ключик, 2021. *YouTube*.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=jCrurQLrt3U> (дата звернення: 02.08.2024).

11. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Уривки з спектаклю «Красуня та чудовисько». *Офіційна сторінка YouTube.*

URL: https://www.youtube.com/playlist?list=PLmghSfVutzNTP_oeltOkhbps35Nw1AiQQ (дата звернення: 02.08.2024).

12. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Уривок з спектаклю Холодне серце - Ганс и Анна, 2017. *YouTube.*

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=CHbUCdqbV0> (дата звернення: 02.08.2024).

13. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Уривок з спектаклю Холодне серце - Льодоруби, 2017. *YouTube.*

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kfsxMqDWBu4> (дата звернення: 02.08.2024).

14. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Уривок з спектаклю Холодне серце – Льодоруби №2, 2017. *YouTube.*

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kfsxMqDWBu4> (дата звернення: 02.08.2024).

15. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Уривок з спектаклю Холодне серце - Придворні дами, 2017. *YouTube.*

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=gEG9pk6lFzw> (дата звернення: 02.08.2024).

16. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Уривок з спектаклю Холодне серце - Сестри Frozen, 2017. *YouTube.*

URL: https://www.youtube.com/watch?v=kMgBWPukF_U (дата звернення: 01.08.2024).

17. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Уривок з спектаклю Холодне серце - Тролі Frozen, 2017. *YouTube.*

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Mb5b2NngZHM> (дата звернення: 02.08.2024).

18. Дитячий музичний театр «Золотий ключик». Уривок із спектаклю Холодне серце - Сніжок переросток Frozen, 2017. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=JEHkSUdslbI> (дата звернення: 02.08.2024).

19. Дитячий музичний театр Золотий ключик. *Zruchno.Travel - національний туристичний портал*. URL: <https://zruchno.travel/ObjectEntity/ObjectEntity?idCrm=69845b9e-f215-f1e2-85d3-58ec9f95850b&lang=ua> (дата звернення: 01.08.2024).

20. Золотий ключик дитячий музичний театр, Дніпро́. *Guide.in.ua*. URL: https://guide.in.ua/business/238655/золотий-ключик-дитячий-музичний-театр-дніпро#google_vignette (дата звернення: 01.08.2024).

21. Золотий ключик. Дитячий музичний театр. *Relax*. URL: <https://relax.com.ua/dnepr/where-to-go/theatres/gold-key/> (дата звернення: 04.08.2024).

22. Іванов Д., Холоденко В. Розвиток пластично–емоційної виразності засобам сучасної хореографії. В Проблеми сучасної мистецької освіти, Вип. 14, с. 94–99. Київ: Видавництво Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. 2019.

23. Кісін В. Режисура як мистецтво та професія. Життя. Актор. Образ: Із творчої спадщини. Київ: КМ Akademia, 1999. 268 с.

24. Клименко В., Буток В. Ваш вихід панове, або Акторська майстерність для початківців. Київ: Таксон, 2002. 236 с.

25. Костюшко Г. Педагогічні умови організації театральної самодіяльності. Наукові записки: педагогічні та історичні науки. Київ : НПУ, 2004. С. 69–77.

26. Коцюк Н. Вихователь – режисер дитячого театру. URL: <https://vseosvita.ua/library/trening-vihovatel-reziser-ditacogo-teatru-501073.html> (дата звернення: 12.07.2024).

27. Крупчук М. Режисерсько–творча специфіка дитячого естрадного театру. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв.

Серія: Сценічне мистецтво. URL:
<http://artonscene.knukim.edu.ua/article/download/204360/204726> (дата звернення:
10.07.2024).

28. Лимаренко Л. Основи акторської майстерності та режисури. Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. пр. Київ: 2003. Випуск 2. С. 38–44.

29. Макаренко Л. Все про театр та дитячу театралізовану діяльність . Київ, 2008. 128 С.

30. Матушенко В.Б. Режисура масово-розважальних програм і свят: навчально-методичний комплекс. Київ: НАКККиМ. 2013. 60 с.

31. Мізяк В. Культурологічні виміри режисерських практик у драматичних театрах Харкова другої половини ХХ – початку ХХІ ст. URL:https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/specrada/specrada/old_2018/Mizyak/disMizyak.pdf (дата звернення: 05.07.2024 р)

32. Никоненко Р. Пластична режисура в українському театральному мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століття Київ:Київський національний університет культури і мистецтв, 2019. С. 42–48.

33. Никоненко Р. Формування понятійно–категоріального апарату в дослідженнях з пластичної режисури. URL:
https://doi.org/file:///C:/Users/Ірина/Downloads/Formation_of_the_Conceptual_and_Categorical_Apparatus_in_Research_on_Plastic_Directing.pdf (дата звернення: 02.07.2024).

34. Новіков К. Специфіка мюзиклу як жанру сучасного театального мистецтва. Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття: матеріали Всеукр. наук.– теорет. конф. молодих учених. Харків : ХДАК, 2020. С. 148–149.

35. Островерх О. Сучасний театр: між сценографією та інсталяцією. Курбасівські читання, 6(1). 2011. С. 45–53.

36. Офіційна сторінка дитячого музичного театру «Золотий ключик» в Instagram. *Instagram*.

URL: https://www.instagram.com/teatr_zolotoy_kluchik/ (дата звернення: 02.08.2024).

37. Офіційна сторінка дитячого музичного театру «Золотий ключик» на YouTube. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/@goldkeytheater3743/videos> (дата звернення: 01.08.2024).

38. Офіційна сторінка дитячого музичного театру «Золотий ключик» на YouTube. *YouTube Music*. URL: <https://www.youtube.com/@goldkeytheater3743/videos> (дата звернення: 01.08.2024).

39. Падалка Г. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.

40. Пилипчук Р. Історія українського театру (від витоків до кінця XIX ст.); Львівський національний університет імені Івана Франка, Кафедра театрознавства та акторської майстерності. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 356 с.

41. Тендряк О. Посібник «Театралізована діяльність дошкільників». URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100f2k2-a9a4.docx.html> (дата звернення: 04.07.2024).

42. Уривки з спектаклю «Посміхайтесь разом з нами». *Офіційна сторінка YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLmghSfVutzNRZSQPoh0vslKHAvJBPU8aJ> (дата звернення: 02.08.2024).

43. Федорчак Т. Перший український театр для дітей та юнацтва: архіви починають говорити. *Просценіум*. 2010. № 2–3. С. 48–60.

44. Холоденко В. Творчість як основа мистецької освіти (теоретичні аспекти). URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/18662/Kholodenko,%20V..pdf?sequence=1> (дата звернення: 03.07.2024).

45. Цветков В.І. Основи класичної режисури. Конспект лекцій. Харків: БУРУН і Київ, 2008. 160 с.

46. Чайковський Д. Режисерський задум вистави. Допоміжні матеріали для вивчення однієї з основних проблем режисерської творчості: навч. посібник. Ужгород, 2002 р. 98 с.

47. Шарварко Б. Режисура театралізованого масового дійства : навч.–метод. посібник. Київ : ДАКККіМ, 2004. 124 с.

48. Шевельова О. Дитячо–юнацький репертуар сучасного музичного театру України: проблеми дослідження режисерського концепту. Київ, 2020. Вип. 46. С. 30–44.

49. Шевчук А. Дитяча хореографія. URL: <https://doi.org/file:///C:/Users/Ірина/Downloads/6dityacha–xoreografiya–shevchuk.pdf> (дата звернення: 03.07.2024).

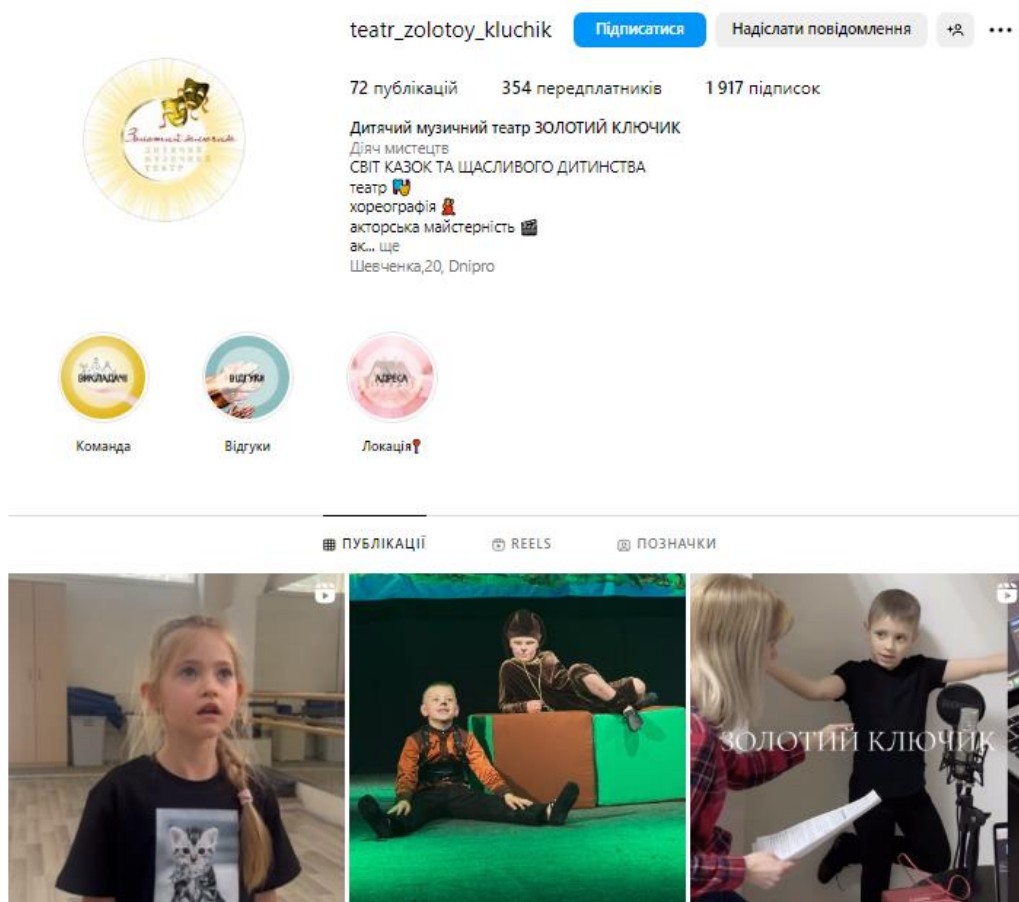
50. Шлемко О. Студентська театральна студія як чинник системи національно–патріотичного виховання. Київ : НАКККіМ, 2016. С. 150–153.

51. Шлемко О. Лесь Курбас і Гуцульський театр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkkarogo_2017_21_8 (дата звернення: 12.07.2024).

52. «Золотий ключик», Дніпропетровський театр. *Мій дім Україна*. URL: <https://mydim.ua/companies/theatre/theatre-golden-key/> (дата звернення: 01.08.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Офіційна сторінка дитячого музичного театру «Золотий ключик» в
Instagram

The screenshot shows the YouTube channel page for "Gold key theater". The banner features illustrations of characters from the musicals "The Snow Queen" and "The Golden Key". The channel name is "Gold key theater" with the handle @goldkeytheater2743. The bio states: "Вас вітає дитячий музичний театр 'Золотий ключик'". There are 506 uploads and 99 videos. The page is divided into sections: "Для вас" (For you) with four video thumbnails, "Популярні відео" (Popular videos) with six thumbnails, and "Відео" (Videos) with a row of thumbnails.

Детський музикальний театр «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧИК»

Gold key theater
 @goldkeytheater2743 · 506 публікацій · 99 відео
 Вас вітає дитячий музичний театр 'Золотий ключик' · [...еще](#)
[Подписаться](#)

Головна · Відео · Плейлисти · 🔍

Для вас

Уривок зі спектаклю Холодне серце - Сніжок-переросток Frozen · 2:59 · 204 перегляди · 7 років тому

Уривок зі спектаклю Холодне серце - Сестри Frozen · 1:09 · 587 перегляди · 7 років тому

Уривок із спектаклю Холодне серце - Льодоруби · 1:27 · 23 тис. переглядів · 7 років тому

Уривок із вистави Холодне серце · 1:37 · 470 переглядів · 7 років тому

Популярні відео ▶ Відсортивати все

Сопратрогачу Діо Чарівний танець - Дует Ніколь... · 2:18 · 114 тис. переглядів · 7 років тому

Група 5 танець Парова комашка Золотий ключик · 1:46 · 45 тис. переглядів · 7 років тому

Розвійники - уривок зі спектаклю "Принцеса та... · 2:31 · 11 тис. переглядів · 6 років тому

Ліа Пономарьова - пісня "Червонічки" · 1:42 · 2,6 тис. переглядів · 7 років тому

Український танець "Галочки" постановка... · 1:59 · 6,3 тис. переглядів · 7 років тому

Доктор Піпількін - уривок зі спектаклю "Посміхайте... · 1:19 · 51 тис. переглядів · 7 років тому

Відео ▶ Відсортивати все

Офіційна сторінка дитячого музичного театру «Золотий ключик» на
 YouTube

Засновниця Дитячого музичного театру «Золотий ключик» Єгорова Тетяна
Григорівна

Головний режисер театру «Золотий ключик» та хореограф-постановник
Нікітченко Марина Костянтинівна

Колектив театру «Золотий ключик» з головним режисером Нікітченко
Мариною

Фото групи театру «Золотий ключик» на фестивалі в Грузії

Фрагмент з вистави «Ніхто не повірить»

Фрагмент «Льодоруби» з вистави «Холодне серце»

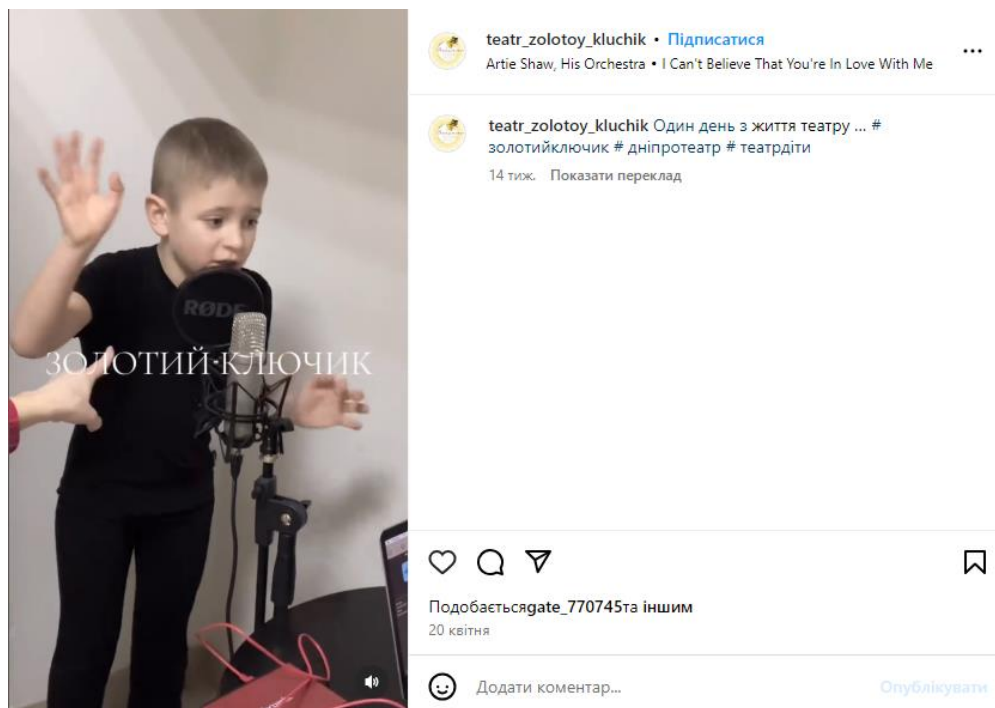
Фрагмент «Сніговик-переросток» з вистави «Холодне серце»

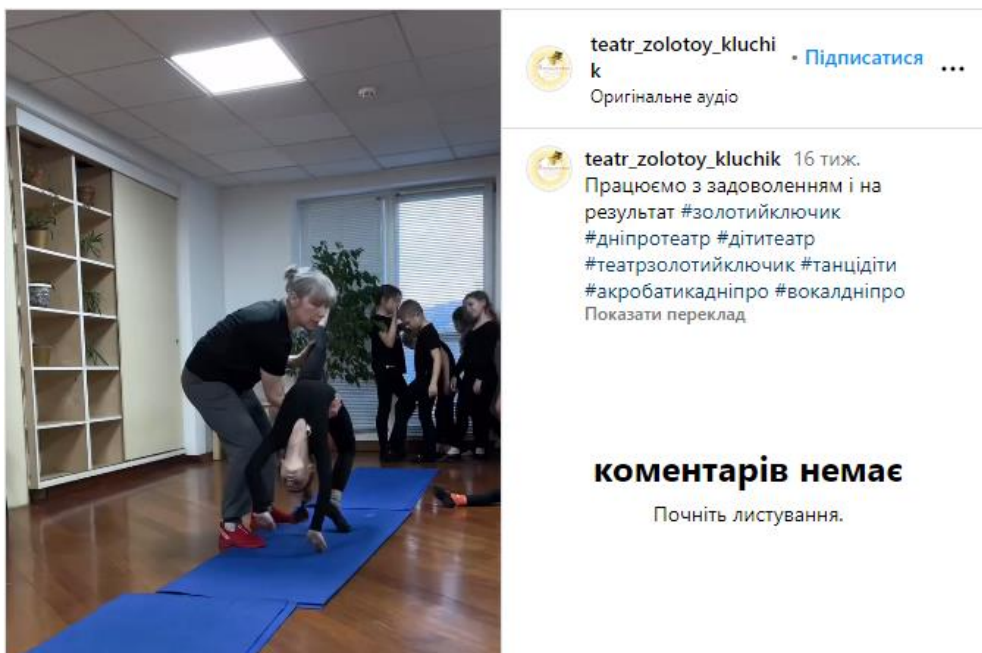
Фрагмент «Ганс і Анна» з вистави «Холодне серце»

Публікація на сторінці в Instagram уроку з міміки та пластики

Запис репетиції в Instagram театру «Золотий ключик»

Запис репетиції в Instagram театру «Золотий ключик»